

RECU MAY 29 1984

V I E N Y B Ė

1886 ★ OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN THE WORLD ★ 1984

98 M. 5 N.

192 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

1984 M. BALANDŽIO [APRIL] 30 D.

Telephone
[212] 277-7257

50 CENTŲ

Lietuvių politinės studijos New Yorke gegužės 11 – 12 dienomis

IŠ PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS VADOVYBĖS –
JONO URBONO, ALGIMANTO S. GEČIO IR KITŲ PRANEŠIMŲ

Gegužės 11-12 dienomis, penktadienį ir šeštadienį, New Yorke įvyks Lietuvių Bendruomenės Politinių studijų savaitgalis-konferencija. Ją rengia PLB, JAV LB, Kanados LB ir Pasaulio Lietuvių Jaunimo S-gos visuomeniniams reikalams komisijos. Pagrindinį dėmesį skirs Europos Parlamento priimtosi rezoliucijos Pabaltijo reikalu klausimų iškėlimui Jungtinėse Tautose. Programą organizuoja bei koordinuoja PLB Visuomeninkams Reikalams Tarybos pirmininkas Alg. Gečys ir vicepirmininkė Gintė Damušytė, jiems talkina LB darbuotojai Aušra Zerr (JAV LB), Juozas Danys (Kanados LB) ir Rimantas Stirbys (PLJS-ga).

Konferenciją globoja New Yorko LB apygarda, kuriai pirmininkauja Aleksandras Vakselis. Konferencija baigsis šeštadienio vakare Kultūros Židinyje Brooklyne įvyksiančiu banketu-koncertu, kurio metu bus pagerbtas Lietuvių Informacijos Centro New Yorke steigėjas kun. Kazimieras Pugevičius.

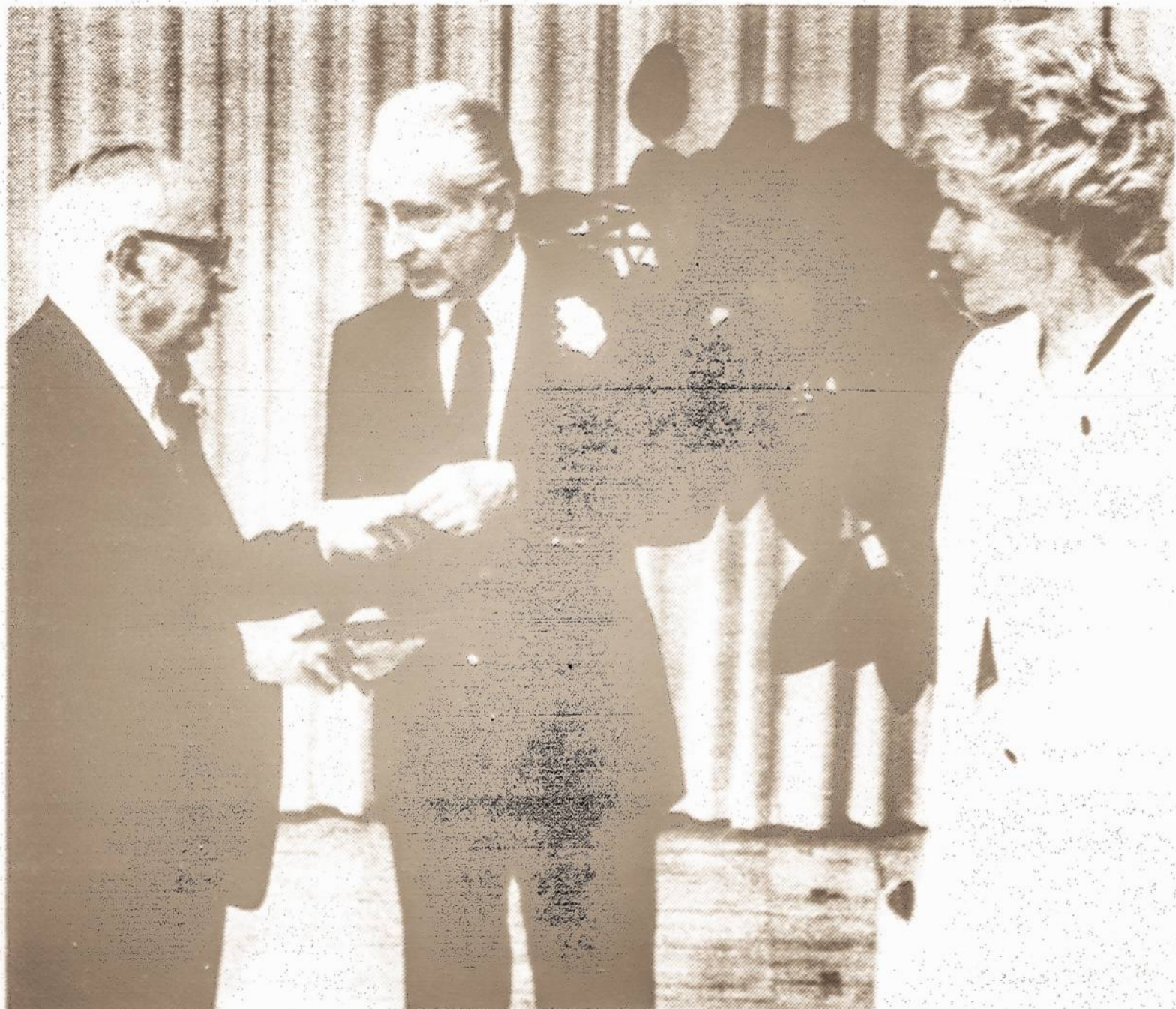
Anksčiau vykusiose politinėse konferencijose – Washington, New Yorke ir kitur dalyvavusieji gerai žino, jog tai užsienio politika ir Lietuvos laisvinimo srities veikla yra įdomios studijos, kai ekspertai suteikia informaciją. Ne kitaip turėtų būti ir ši kartą.

Konferencijos posėdžiai paskiromis dienomis vyks skirtingose patalpose. Penktadienio, gegužės 11 d. posėdžiai vyks Manhattane Estonian House, 243 East 34th Street. Šeštadienį posėdžiauja Vienybės kaimynystėje, Lietuvių Kultūros židinyje, 341 Highland Blvd., Brooklyne.

Kultūros židinio patalpose šeštadienį, geg. 12 d., 7 val. vakaro bus koncertas – banketas. Banketo metu meninę programą atliks Chicago Lietuvos Operos solistė Nerija Linkevičiūtė – Kasparienė. Jai akomponuos muzikė Dalia Sakaitė. Iš Washington, D. C., atvykęs Baltųjų Rūmų štabo pareigūnas ryšiams su visuomene palaikyti Linas Kojelis kalbės apie Amerikos lietuvių visuomeninį ir dvasinį gyvenimą.

Konferencijos metu penktadienį, geg. 11 d., Estonian House už savikainą bus priešpiečiai ir pietūs. Šeštadienį Kultūros Židinyje taip pat priešpiečiai, o banketo metu – vakarienė. Banketui Kultūros židinyje bilietai \$15.00 asmeniui.

Nukelta į 2 psl.

Muzikos premiją priima kompozitoriui Aleksandruui Kučiūnui atstovavęs pianistas Andrius Kuprevičius. Iteikia premijų mecenatui – Lietuvių Fondui atstovavęs Vytautas Kutkus. Dešinėje: JAV LB Kultūros Tarybos pirm. Ingrida Bublienė. (Plačiau žr. psl. 4) Jono Urbono nuotr.

Ann Jillian-Jūratė Nausėdaitė, TV ir filmų aktorė, bus VII-osios Lietuvių Tautinių šokių šventės Clevelande pranešėja. Šventė įvyksta liepos 1 d. 2 val. popiet Coliseum, Richfield, Ohio.

Septintoji Vakarų Pasaulio Lietuvių Tautinių Šokių Šventė įvyks liepos 1 d.

Lietuvių tautinių šokių septintoji šventė įvyks 1984 m. liepos 1 d. Richfield, Ohio, prie Clevelando, Koliziejuje. Šventės rengėjai – Lietuvių Tautinių šokių institutas ir Amerikos bei Kanados Lietuvių Bendruomenės.

Clevelando ir apylinkės lietuvių kolonija yra kelis kartus mažesnė už Chicago, bet Koliziejuje gali sutalpinti dvigubai daugiau žiūrovų kaip kad Chicagoje, kur iki šiol vykdavo tautinių šokių šventės. Siame koliziejuje telpa 17,000 žiūrovų ir, savaime aišku, vieni clevelandiečiai to koliziejaus negalės užpildyti. Reikės svečių iš visų lietuvių kolonijų. Lietuvių ir kitų tautų tautiniai šokiai žavi ir pritraukia jaunimą. Siame moderniaame Koliziejuje rengėjai galės tuos šokius parodyti amerikiečiams svečiams.

Į šią šventę kviečiama daug aukštų valdžios ir visuomeninio – politinio pobūdžio gyvenimo atstovų bei kultūrininkų. Tuo garsinamas Lietuvos vardas ir jos tautinis-kultūrinis lobis.

Šokių šventėje dalyvaus apie 50 šokių grupių su apie 2,000 šokėjų. Šventėje numato dalyvauti Amerikos, Kanados, Anglijos, Argentinos, Australijos, Brazilijos ir Vokietijos tautinių šokių grupės. Bus visiems proga pasigėrėti vaikų, moksleivių, studentų ir veteranų šokiais.

Mūsų gražusis jaunimas dirba su meile, atsidėjimu ir viltimi, kad septintoji tautinių šokių šventė būtų didžioji mūsų tautos kultūros demonstracija ir praeitų sėkmingai. Tegul ja gėrisi ir senosios Lietuvos sūnūs ir dukros ir tegul ši šventė jiems neša viltį į lietuvių tautos laisvės rytmetį. Ši šventė teliudija tėvynei ir laisvajam pasauliui, kad mes esame kūrybingi, darbštūs ir savo kultūrą puoselėjantys lietuvių tautos sūnūs ir dukros.

Nukelta į 2 psl.

Vienybė is published twice a month at 192 Highland Boulevard, Brooklyn, N. Y. 11207. Second Class postage paid at Brooklyn, N. Y. Postmaster: Send address changes to Vienybė, 192 Highland Boulevard, Brooklyn, N. Y. 11207.

Subscription per year \$10.00. By First-Class mail \$25.00.

Staff: Editor: Jonas Valaitis; Business Manager and Photo editor: Joseph N. Tysliava; Layout: Edmund Vaičiulis; Composition: Anne Waivada.

Contributing editors and writers: Dr. Algirdas Budreckis, Demie Jonaitis, Charles P. Kal, Jonas Kiznis, Juozas Kreivėnas, Salomeja Narkeliūnaite, Edvardas Šulaitis, Vytautas Zalatorius.

Etninės grupės ir Illinois lietuviai

[PASIkalbėjus su VIENYBĖS BENDRADARBIU]

ADV. CHARLES P. KAL

Išidėmėtini faktai visiems turi būti žinomi, o labiausiai — mūsų spaudai. Jau miręs kongresmenas Adolph Sabath, buvęs etninių grupių vadovas 1936 m. Chicagoje, toje srityje seniausias Washington, D. C., veteranas, pasinaudodamas etninių grupių parama, atsivadavusiai veikė JAV politiniame gyvenime.

Tais laikais Chicagoje dominavo airių grupė, t. y., jei kas iš etninių grupių negavo jų paramos, politiniame gyvenime negalėjo iškilti.

Toks John Talman, taupymo bendrovės 22-ojoje gatvėje, pora bloku nuo W. Western Ave., ikūrėjas, buvo politiškai labai įtakingas. Jis pasikvietė lenkų tautybės vadovą Edmund Jareckį, kuris vėliau buvo ilgametis Chicagos teisėjas; pakvietė Chicagoj besidarbavusį adv. rašytoją Kleofą Jurgelionį (vėliau buvusį Tėvynės redaktorių), Attorney General Otto Kerner (kuris su lietuviais palaikė artimus politinius ryšius), ir buvusį Valstijos-State Attorney padėjėją Charles P. Kal. Pastarasis buvo pilnos lietuviškosios energijos kupinas, pakviestas, sutiko būti ir buvo šios etninės grupės sekretorium. Aiškumui, senesnysis Otto Kerner turėjo sūnų irgi Otto, kuris vėliau buvo Illinois valstijos gubernatorius; jis irgi su lietuviais palaikė glaudžius politinius ryšius.

Pažymėtina, kad minimoji etninė grupė išsiplėtė. Į darbą iš lietuvių buvo įtraukti Naujienu redaktorių dr. Pijus Grigaitis, Sandaros redaktorių M. Vaidyla ir Draugo redaktorių Leonardas Šimutis. Ši grupė savo keliu dar išsiplėtė ir sustiprėjusi nuo airių grupės politiškai sugebėjo "apsiginti".

Politinę jėgą pademonstravome, parodydami savo tautybių tikrą skaičių, surinkę duomenis.

Kongresmenas Adolph Sabath, seniausias vadovas, iš federalinės valdžios gavo \$100,000 Švietimo — education reikalams. Statistikai paruošti darbas — tikrai — sunkus, tačiau buvo paruoštas greitai. Pritrūkus lėšų, kongresmeno A. Sabato pastangomis vėl buvo gauta \$50,000 darbams užbaigti.

Ši surinktoji statistika teisinga, kadangi tais laikais gimimo ir pilietybės dokumentacija buvo tvarkoma Chicagos m. (City Clerk), o ne federalinės valdžios įstaigos (kaip dabar vykdoma).

Airių grupės politiniai vadovai, pamatę tokią etninių grupių paskelbtą statistiką, dar labiau pasipriešino. (Laimei, kad tais laikais nebuvo praktikuojama žodis "diskriminacija"). Kai airių vadovai išvydo statistinius duomenis, kad etninės grupės Illinojuje sudaro 2,577,767 piliečių, jie tada buvo priversti skaitytis, ne iš meilės, bet dėl realybės! Šia proga pateikiame statistinius duomenis, iš kurių kiekvienas skaitytojas matys, kiek buvo natūralizuotų piliečių, kiek gimusių 1-ojo kartoje ir kiek iš viso buvo balsuotojų Illinois valstijoje. Etninių grupių komitetas konstatavo, kad balsuotojų skaičius kasmet priaugdavo 10 procentų.

Ši oficiali statistikos lentelė yra vienintelė ir šios statistikos autoriaus nuosavybė, kadangi buvau tos etninės grupės sekretorius, — baigė pasikalbėjimą gerb. adv. Charles P. Kal.

NATURALIZED AND AMERICAN BORN VOTERS BY NATIONALITIES

STATE OF ILLINOIS

	Naturalized [U.S. Census, 1936]	American born 1st generation [statistical estimate]	TOTAL
1. German	250,319	300,000	550,319
2. Polish	153,038	253,000	406,038
3. Swedish	112,058	200,000	312,058
4. Italian	111,387	200,000	311,387
5. Jewish	90,419	150,000	240,419
6. Check	53,797	100,000	153,797
7. Lithuanian	40,955	100,000	140,955
8. Norwegian	29,983	50,000	79,983
9. Russian	23,641	2,000	25,641
10. Slovak	21,205	25,000	46,205
11. Greek	20,639	30,000	50,639
12. Danish	18,914	30,000	48,914

Lietuvių politinės studijos New Yorke gegužės 11 — 12 dienomis

Atkelta iš 1 psl.

KONFERENCIJOS DARBOTVARKĖ

Penktadienį, gegužės 11 d., Estonian House, 10 val. ryto

Iškilmingas konferencijos atidarymas ir sveikinimai, JAV ir Kanados misijų prie Jungtinių Tautų atstovų kalbos. Pabaltijo valstybių klausimo iškėlimo galimybės Jungtinėse Tautose — kalbės Charles Lichenstein, buvęs JAV ambasadorius prie Jungtinių Tautų, Heritage Foundation mokslininkas, iš Washington, D. C.

"Sov. Sąjungos prasizengimai su Helsinkio Aktu Pabaltijo valstybėse" tema kalbės — Cathy Fitzpatrick, U. S. Helsinki Watch direktorė Tarybų Sąjungos ir Rytų Europos reikalams.

"Svarba ir galimybės etninių (tautinių) grupių veiklai koordinuoti žmogaus teisių gynybos srityje" — Simpoziume dalyvauja Liudmilla Thorne, Freedom House vykdančioji pirmininkė Adam Simms, Amerikos Žydų Kongreso žmogaus teisėms ginti skyriaus direktorius; Susannah Sirkin, Amnesty International globos programų skyriaus direktorė.

Europos Parlamento rezoliucijos nutarimų Pabaltijo valstybių klausimu iškėlimo Jungtinėse Tautose galimybės, dabartinė akcija ir ateities uždaviniai" — kalbės BATUNo valdybos nariai Juta Ritzo, Ints Rupners ir Ina Novazelskytė.

Šeštadienį, gegužės 12 d., Lietuvių Kultūros Židyns, 10 val. ryto

"Jaltos konferencijos susitarimų anuliavimas ir Lietuvos interesai" tema — paskaitą skaito Algimantas Gureckas.

"Specialių Investigacijų Įstaiga (OSI) — Tikslai, metodai ir planai praities, dabarties ir ateities šviesoje" — kalbės advokatas Ivars Berzins, sėkmingai nuo OSI kaltinimų apgynęs newjersietį Juozą Kungį.

"Problemos išėivijos pabaltiečių veiksmų veiklą koordinuojant ir veiklos gaires nustatant" — Svarstybose dalyvaus Pasaulio Laisvųjų Latvių Federacijos pirmininkas dr. O. Pavlovskis, Estų Pasaulio Tarybos pirm. L. Savi ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkas inž. Vytautas Kamantas.

Pasaulio Lietuvių Jaunimo sąjungos simpoziume — svarstybos jaunimo dalyvavimo laisvinimo veikloje klausimais.

Septintoji Vakarų Pasaulio Lietuvių Tautinių Šokių Šventė įvyks liepos 1 d.

Atkelta iš 1 psl.

Kaip ir kiekvienoje šventėje, rengimo komitetas vien iš parduotųjų bilietų neišsiverčia. Išlaidoms padengti reikia visų lietuvių aukų. Šventės biudžetas \$200,000.00. Vyriausią lėšoms telkti komisiją sudaro: iš JAV; dr. F. V. Kaunas — pirmininkas, K. Milkovaitis — vicepirmininkas; J. Krikštolaitis — vicepirmininkas, iš Kanados, A. Likanderienė — sekretorė, K. Pabedinskas — izdininkas ir nariai — J. Ivašauskienė, M. Marcinkienė, A. Ramanauskienė, V. Samaška ir V. Staškus.

Paaukoję bent \$25.00 bus skelbiami šventės leidinyje. Paaukoję bent \$500.00 gauna po du bilietus į šventę, priėmimą ir balių. Paaukoję bent \$300.00 gauna po du bilietus į šventę ir priėmimą. Paaukoję bent \$200.00 gauna du bilietus į šventę. Aukos nurašomos nuo federalinių pajamų mokesčių.

	Naturalized [U. S. Census, 1936]	American born 1st generation [statistical estimate]	[TOTAL]
13. French	18,105	20,000	38,105
14. Hungarian	15,537	15,000	30,537
15. Dutch	14,568	20,000	34,568
16. Croatian	13,297	15,000	28,297
17. Slovenian	9,046	9,000	18,046
18. Flemish	8,735	10,000	18,635
19. Roumanian	4,255	3,000	7,255
20. Finnish	3,494	3,000	6,494
21. Spanish	3,494	3,000	6,494
22. Ukrainian	3,095	2,000	5,095
23. Serbian	2,599	2,000	4,599
24. Arabic	2,537	1,000	3,537
25. Bulgarian	1,374	1,000	2,374
26. Lettish-Latvian	1,008	1,000	2,008
27. Turks	491	100	591
28. Albanians	270	100	370
29. Portuguese	254	100	354
30. Armenian	2,499	2,000	4,499
Total			2,577,767

These statistics took two years to complete.

Congressman Adolph Sabath, John Talman, Judge Edmund Jarecki, Attorney Kleofas Jurgelionis, Attorney General Otto Kerner and Attorney Charles P. Kal.

BENDRUOMENĖ POSĖDŽIAVO

Pasaulio lietuvių bendruomenės (PLB) valdyba posėdžiavo Chicagos Jaunimo centre balandžio 7-8 dienomis. Posėdžiams baigiantis, buvo suruošta spaudos konferencija, per kurią PLB pirmininkas V. Kamantas, aštuoni vicepirmininkai, narys *ex officio* — Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos (PLJS) pirmininkas G. Grušas — ir PLB Revizijos komisijos pirmininkas J. Urbonas padarė trumpus pranešimus. Be to, II Pasaulio lietuvių dienų (PLD) komiteto pirmininkas dr. A. Razma pateikė ir galutinę veiklos ir finansinę apyskaitą.

PLB koordinuoja 19 kraštų veiklą. Šįmet Valdybos tiesioginė sąmata maždaug \$72,000. Į šią sumą neįeina specialūs projektai, k. a. lėšų telkimas Lituanistinei katedrai ar Pasaulio lietuvių dienoms. V. Kamantas pranešė, kad ši rugsėjo mėn. Illinois universitetui reikės įmokėti antrąją ratą \$200,000 už Lituanistinę katedrą, kuriai šiuo metu jau ieškomas profesorius.

Iš dr. Razmos ataskaitos paaiškėjo, jog PLD pernai turėjo \$664,298,81 pajamų ir \$612,210.84 išlaidų. Iš likučio dar reikėsia apmokėti \$32,000 sąskaitą už pernykštį PLJ kongresą.

Grušas paaiškino, kad jo jaunimo organizacija nori efektyviai apjungti visą lietuviškąjį jaunimą ir į veiklą ypač įtraukti pasyviąją 25-35 m. amžiaus lietuvių grupę. Registruojami veiklesnieji jaunuoliai ir jaunuolės. Norima, su Lietuvių fondo pagalba, įsigyti kompiuterį, kurio pagalba, ši registracija palengvėtų.

PLJS keturis kartus per metus leidžia *Žiniaraštį* ir planuoja rudenį išleisti D. Polikaičio plokštelę, kuri kainuosianti maždaug \$10,000.

Politinėje veikloje ruošiamasi Los Angeles, Cal. įvyksiančiai Pasaulinei Sporto Olimpiadai, rengiami instruktažai, kaip efektyviai veikti ir priėti prie didžiosios spaudos.

PLB politinė veikla kaip tik ir yra pati kontroversiškesniausia, nes Reorganizuotoji Bendruomenė, ALTas ir VLIKas nori, kad Lietuvių Bendruomenė apsiribotų kulturine veikla.

Politinei veiklai PLB valdyboje vadovauja vicepirmininkas A. Gečys per 6 asmenų Visuomeniniams reikalams tarybą.

Anot Gečio, Tarybos uždavinys esąs kraštų bendruomenių laisviniavimo veiklos derinimas, keitimasis informacija, tarpininkavimas informaciją, ruošiant Vasario 16-ąsias ir Lietuvos diplomatinės tarnybos užtikrinimas Kanadoje ir Australijoje. Australijoje stengiamasi įsteigti Lietuvos Garbės Konsulatą.

Kartu su BATUNO organizacija rūpinamasi Jungtinėse Tautose iškelti Europos parlamento priimtąją rezoliuciją dėl Lietuvos nepriklausomybės atstatymo.

Gečys dar pastebėjo, kad neseniai kalbėjęs per Amerikos balsą ir Vatikano radiją.

Taip pat buvo tartasi "tarpveiksinę įtampą" sumažinti... Gečys manas, jog... "Šešių punktų susitarimas" su VLIKu buvęs pažeistas, kai VLIKo t-ba per dr. V. Šimaitį į savo sesiją kalbėtoju buvo pasikvietusi Reorganizuotosios

bendruomenės vadą dr. Vytautą Dargį...

Vicepirmininkė B. Jasaitienė savo pranešime apie Švietimo ir tautinio auklėjimo komisijos darbą priminė, kad Komisija prieš mėnesį laiko atgaivinusį Vasario 16-osios gimnazijai remti komitetą ir rūpinasi išleisti šešių dalių knygą trim kalbom, su kasetėmis, kuriose būtų pavaizduojami lietuvių papročiai, dainos, šokiai ir pan. Tokios medžiagos pastebėjo — ypač reikią P. Amerikos lietuviams, o taip pat ir pavienėms šeimoms, negyvenančioms didesnėse lietuvių kolonijose. Komisija taip pat ketinanti nufotografuoti ar nufilmuoti B. Kviklio *Aušros* gadynės spaudos parodą, kad tas skaidres ir video juostas vėliau būtų galima parodyti mažesnėms kolonijoms.

Švietimo komisija, R. Račkauskienės pagalba, taip pat ketina sukataloguoti įvairias lietuviškas švietimo priemones, k. a. knygas, vadovėlius, pratimus, kad būtų galima geriau juos panaudoti, o taip pat planuoti tokių priemonių išleidimą ateityje. Be to, Komisija skirianti \$1,000 premiją už parašytą romaną paaugliams. Mecenatė — R. Jasinskienė.

Vicepirmininkas R. Kudukis pranešė apie Teisinės komisijos darbą. Jis, inžinierius, vadovaujas penkių advokatų grupei. Komisija ruošia

PLB pirm. Vyt. Kamantas sveikina JAV LB Socialiniams reikalams tarybos konferenciją. Dešinėje Tarybos pirm. Danguolė Valentinaite, kairėje Tarybos narė dr. Regina Kulienė. Konferencija vyko Chicagoje balandžio 7-8 dienomis. Jono Urbono nuotrauka

Iš LB socialiniu reikalu konferencijos

ALTo vardu kun. dr. J. Prunskis bal. 7 d. J. C. Čiurlionio galerijoje sveikino Socialiniams reikalams tarybos konferenciją. Prof. R. Kulienė plačiai kalbėjo apie socialinės gerovės sistemos naudingumą, jos trūkumus ir komplikotų programų aptarnavimo vykdymą. Apie Soc. Sec. sistemą angliškai dėstė Dav. Eytu. Apie "Food Stamps" dalini-

mo sistemą išsamiai kalbėjo K. Jasbutis; jie nurodė kas turi teisę jas gauti ir kur jos gaunamos. Inž. B. Sharkis kalbėjo apie liet. namų vyresniojo amžiaus žmonėms projektą Clevelande. Vyt. Cernius dėstė apie socialinės gerovės reikalingumą ir reikšmę JAV lietuvių gyvenime. D. Valentinaite kalbėjo apie praktiškąjį lietuvių aptarnavimą Chicagoje.

Diskusijose dalyvavo daugelis dalyvų: V. Račkauskas, iš Cicero; J. Jokubka, Bagdonas, P. Sulas, inž. Šlabokas ir kiti.

Balandžio 8 d. prof. K. Kulienė kalbėjo apie vyresniojo amžiaus asmenų surašymo duomenis.

Referentas K. Žukas kalbėjo angliškai — Act. Agencies on Aging — Soc. gerovės aptarnavimo programas vyresniojo amž. žmonėms.

Dar kalbėjo dr. K. Trimakas apie PLJ kongreso studijinių anketų palyginimus. Dr. H. Butkus išsamiai apibūdino socialiniams tikslams tarybos tikslus ir uždavinius.

Adv. R. Skorubskaitė dėstė apie testamentų sudarymą, sulaukdama pritarimo ir daugelio pastabų ir kritikos.

Kornelijus Jasbutis — dėstė apie Illinois Departamento viešosios pagalbos teikimą biednuomenei. Moderatorius Vyt. Cernius kalbėjo apie siūlymus tarpusavio pagalbos vienetų organizavimo lietuviškose kolonijose.

Diskusijų dalyviai pageidavo, kad visų referentų pranešimai būtų atspausdinti lietuvių kalba ir kad būtų nurodyta, kokios dabar socialinės programos veikia ir kaip mūsų šalis jomis galėtų pasinaudoti, ir kur jų ieškoti ir būtų pažymėti įstaigų adresai. Pr. Šulas

PLB KALENDORIUS

<i>Gegužės 11-12 d. d.</i>	<i>Politinių studijų dienos</i>
<i>Liepos 29 d.</i>	<i>Europos lietuvių studijų savaitė</i>
<i>Liepos mėn.</i>	<i>P. Amerikos lietuvių kongresas Venezueloje</i>
<i>Rugsėjo mėn.</i>	<i>Antras \$200,000 įmokėjimas Illinois universitetui už Lituanistinę katedrą; D. Polikaičio plokštelės išleidimas</i>
<i>Ruduo</i>	<i>Kultūros kongresas Chicagoje; Amerikos, Kanados ir Europos lietuvių atstovų konferencija prie Detroit, Mich.</i>
<i>Gruodžio 27 d.</i>	<i>Australijos Lietuvių dienos Kanberoje</i>

visų Laisvojo pasaulio teisininkų adresyną ir platina informacinę medžiagą apie Ypatingų tyrimų įstaigos (OSI) darbą ir bendradarbiavimą su KGB. P. Žumbakis neseniai paruošęs 650 mašinėle rašytų knygų ir jas nusiuntęs kiekvienam kongreso nariui.

— Mes gyvi ir kūrybingi, — kalbėjo per savo pranešimą Kultūros komisijos pirmininkė M. Lenkauskienė. Jos septynių asmenų komisija, rudenį planuojanti suruošti Kultūros kongresą Chicagoje, rengia šv. Kazimiero minėjimus ir nori pagaminti lietuvių kultūrinės veiklos video juostų, kurias vėliau būtų galima parodyti kitiems.

Į Australijos lietuvių dienas per ateinančias Kalėdų šventes busias pasiūstas Cleveland, Ohio, vyrų oktetas.

Vicepirmininkas dr. T. Remeikis papasakojo, jog stengiamasi PLB atvesti į informacijos amžių. Įsigytas kompiuteris, į kurį norima sudėti medžiagą apie pasaulio lietuvius ir jų organizacijas. Ruošiamas naujas vardynas. Pradėtas steigti Lituanistiniams tyrimams ir studijoms centras, kurio artimos užduotys esančios: išsami vokiečių okupacijos studija ir Brežnevo laikai

Lietuvoje — knyga, kuri turėtų pratęsti prof. V. Vardžio angliškąją "Lietuvą tarybų valdžioje", pasirodžiusią 1964 m.

Buvo pristatytas ir naujausias, pernai sudarytos PLB v-bos narys vicepirmininkas Jaunimo ir sporto reikalams R. Dirvonis. Jis savo komisiją tebekomplektuoja; ji talkins sporto sąskrydžiams, tarpininkaus tarp PLB ir sporto s-gos ir telks lėšas.

• • •

Spaudos konferenciją pradėjo ir užbaigė vicepirmininkas informacijos reikalams Mykolas Drunga. Jis paaiškino, kad v-ba retai posėdžiaujanti, nes nariai išsimėtę po daugelį šiaurės JAV. Ryšiai, tačiau, palaikomi telefonu ir korespondenciniu būdu. Valdyboje diktūros nesa.

— Mes tikime į pliuralizmą ir į visų kolegiską darbą, — teigė M. Drunga.

Jis pristatė PLB ir raštinės vedėja D. Korzonienę, kuri esanti "šios biurokratijos ašis".

Klausimams laiko veik nebuvo likę, tad svečiai išsiskirstė į "Pavasario tryptinį", kuris vyko Jaunimo centro didžiojoje salėje, o PLB valdyba posėdžiavo toliau.

V. Zalatorius

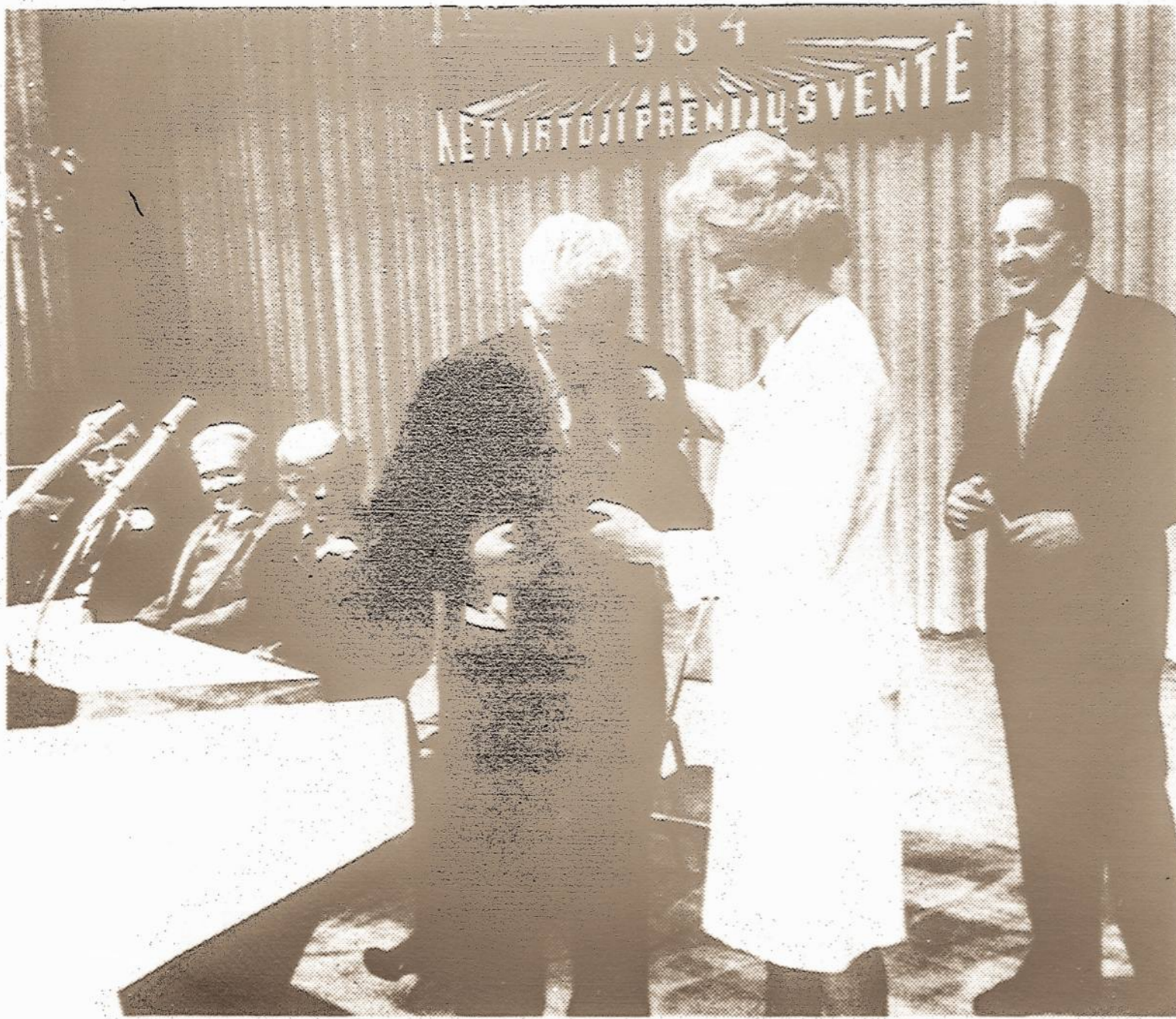
LIETUVIAI AMERIKOJE IR PASAULYJE

JAV LB KULTŪROS TARYBOS KETVIRTOJI PREMIJŲ ŠVENTĖ

Vaizdas iš premijų įteikimo iškilnių Detroite. Iš k. į d.: prof. dr. kun. Ant. Rubšys, dail. N. Palubinskienė, akt. Vitalis Žukauskas, žurn. Bronys Raila, Vyt.

Kutkus, žurn. Bronys Raila, pianistas A. Kuprevičius, dr. Ant. Butkus, Ingrida Bublienė. Kalba Vikt. Jono Urbono nuotraukos

Kultūros darbuotojo premiją priima žurn. Bronius Kviklys iš Kultūros tarybos pirm. Ingridos Bublienės. Kairėje: pianistas A. Kuprevičius, dr. Ant. Butkus ir V. Akelaitis [dešinėje].

Kalba žurnalistas Bronys Raila.

JAV LB Kultūros taryba, pirminkaujama Ingridos Bublienės, kiekvienais metais įvertina lietuvius kūrėjus ir visuomenininkus, skirdama premijas, kurių mecenatu dažniausiai yra Lietuvių Fondas arba Lietuvių Bendruomenė.

Siemet tokios premijos buvo įteiktos jau ketvirtą kartą. Premijų šventė įvyko balandžio 15 d., sekmadienį, Detroite, Dievo Apvaizdos parapijos Kultūros centre, 25333 W. 9 Mile Road, Southfield, Michigan.

Pagerbti 1983 metų laureatai: rašytojas Kazimieras Barėnas, dailininkas Alfonsas Dargis, muzikas Aleksandras Kučiūnas, Bronius Kviklys, Bronys Raila, prof. kun. Antanas Rubšys, Saulius Kubilius, aktorius Vitalis Žukauskas ir jaunimo konkurso laimėtojas Saulius Kubilius.

Po premijų įteikimo laureatams buvo meninė dalis. Šventę rengė JAV LB Kultūros taryba, globojant LB Detroito apylinkės valdybai.

Kai kurie laureatai asmeniškai negalėjo dalyvauti, tai jiems atstovavo jų paprašyti antrininkai.

Šventė buvo sėkminga. Visi pasidžiaugė, kad, nepaisant nepaprastų išsivijios sąlygų, pasiekta nemažų kūrybinių laimėjimų.

DARIUS IR GIRĖNAS WASHINGTONĖ

Nacionalinis oro ir erdvių muziejus, priklausantis Smithsonian Institution, balandžio pradžioje atidarė naują galeriją, pavadintą "Aukštinio skrydžių amžiaus" vardu. Tėnai sukaupia Amerikos aviacijos istorija tarp dviejų pasaulinių karų — 1919 ir 1939 metų.

"Ilgųjų skrydžių" skyriuje yra ir Darius su Girėnu. Jiedvių nuotrauka su skrydžio aprašymu pakabinta šalia garsaus rekordininko Willy Post.

Muzikas Aleksandras Kučiūnas, kuriam šiemet balandžio 15 d. sukako 70 metų amžiaus, rašo knygą apie nepriklausomos Lietuvos ir išsivijios muzikus.

15-OJI VINCO KRĖVĖS LITERATŪRINĖ PREMIJA

Lietuvių Akademiniis sambūris Montrealyje jau penkioliką kartą paskirs Vinco Krėvės literatūrinę premiją už grožinės lietuvių literatūros kūrinį, išleistą 1982-1983 metais išsivijoje. Iki šiol premijas yra laimėję rašytojai: Jonas Aistis, Jonas Mekas, Algimantas Mackus, Kostas Ostrauskas, Vincas Ramonas, Marius Katiliškis, Antanas Vaičiulaitis, Liūnė Sutema, Kazimieras Barėnas, Juozas Kralikauskas, Eduardas Cinzas, Tomas Venclova, Henrikas Nagys ir vėl Eduardas Cinzas.

Leidyklos arba patys autoriai prašomi atsiųsti bent po vieną egzempliorių 1982-1983 metais iš-

leistųjų knygą adresu: H. Nagys, 700-B Champgneur Ave., Montreal-Outremont, Quebec, Canada. H2V 3P8. Neatsiustos knygos nebus svarstomos.

DIRVOS ROMANO PREMIJA VYTAUTUI ALANTUI

Aušros šimtmečiui atžymėti Dirvos savaitraštis paskelbė romano konkursą. Rankraščių gauti šeši.

Vertinimo komisija sudaryta Cleveland, Ohio: pirm. Balys Auginas, Vacys Kavaliūnas ir Aleksas Laikūnas. Komisija balandžio 10 balsų dauguma nutarė premijuoti romaną "Aušra Paliūnuose". Atidarius voką, paaiškėjo, kad autorius Vytautas Alantas. Jam ir paskirta \$2,500 premija.

J. E. vysk. Vincentas Brizgys rodo plakatą kun. G. Kijauskui. Tokie plakatai buvo iškabinti Romoje ir Vatikane, skelbdami šv. Kazimiero V. Bacevičiaus nuotr.

LIETUVIAI CHICAGOJE

Susirinko lietuvių gimnazijos mokiniai

Vienintelės lietuvių gimnazijos išeivijoje, kuri pavadinta Vasario 16-osios vardu ir veikia V. Vokietijoje, 14 buvusių jos mokinių kovo 30 d. susirinko į Chicagos Jaunimo Centro kavinę pasidalinti mintimis tarp savęs, o svarbiausia — paimformuoti apie šią mokyklą, kuri daugeliui mūsų tautiečių dar tebėra beveik nežinoma arba mažai žinoma.

Apie šią gimnaziją gyvu žodžiu prabilo mokinės: Nelda Žiliūtė, Kristina Kotovaitė, Rūta Musionytė (ji vakaronę pravedė) ir Algis Sodonis (šie trys parodė taip pat ir skaidrių iš gimnazijos veiklos ir mokinių kelionių).

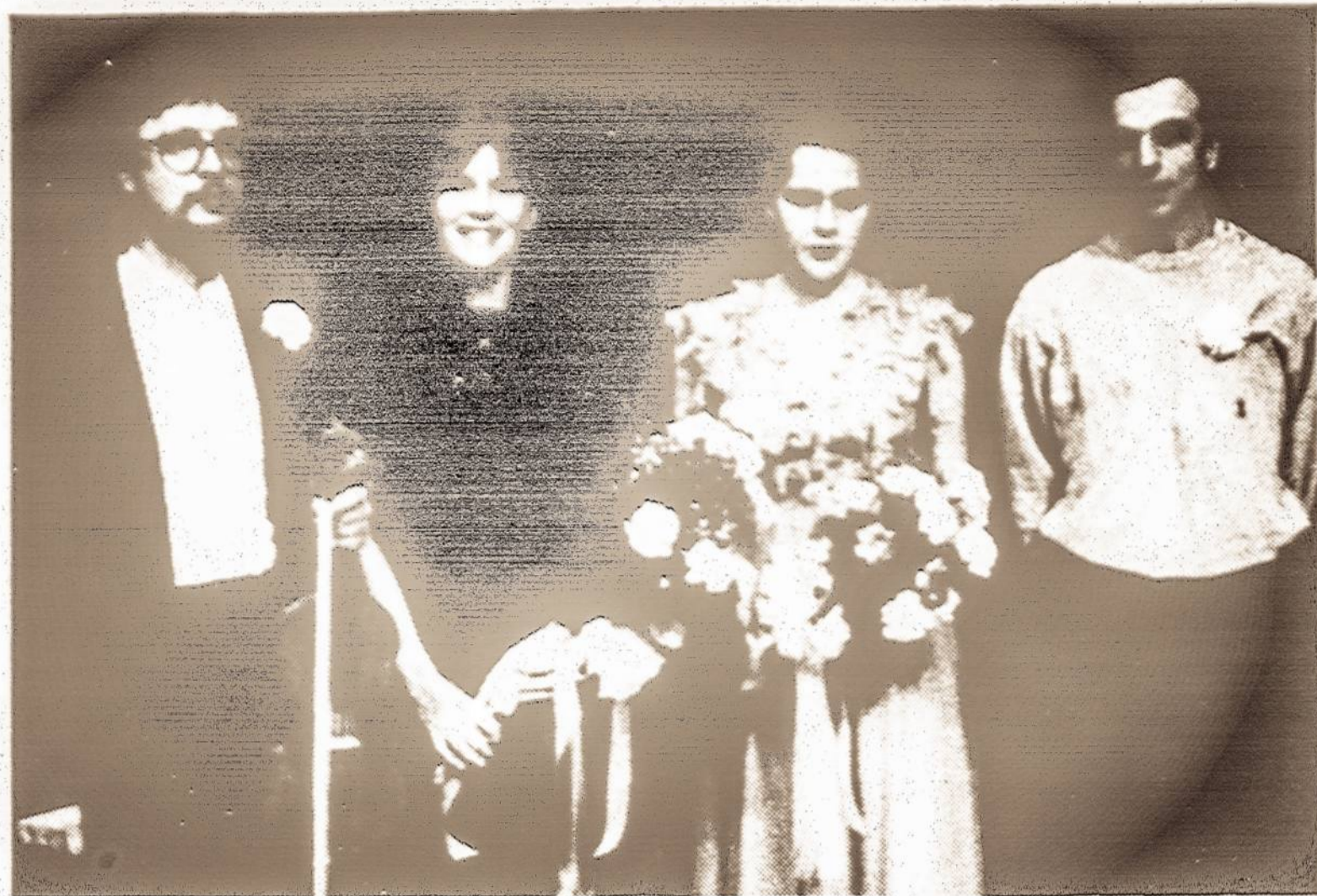
Taip pat kalbėjo ir vienas iš gimnazijos mokinių tėvų — Zenonas Rekašius. Jis į gimnaziją buvo pasiuntęs visus tris savo vaikus. Būtų pasiuntęs ir daugiau, tačiau tik tiek jų teturėjo, — jis pasiaiškino. Kalbėtojui, kuris dėsto universitete, atrodė, jog jaunimui yra didelė nauda toje lietuviškoje gimnazijoje mokytis, nes ten jie išmoksta daugiau kalbų, ir Amerikos universitetai tokius studentus mieliau priima.

Diskusijose paliesta įvairių gimnaziją liečiančių klausimų. Visus labai domino nauja statyba gimnazijoje. Tuo reikalu aiškino buvęs gimnazijos bendrabučio vedėjas Algis Stankus-Saulaitis, Bronius Nainys ir kiti.

Visi kalbėtojai gimnaziją apibūdino gana teigiamai. Klausytojai galėjo susidaryti vaizdą, jog ši gimnazija atlieka nemažą vaidmenį lietuvių jaunimo tarpe ir yra visais būdais remtina. Paaiškėjo, kad gimnazijai, šalia finansinės paramos, ypatingai reikia mokinių (jų dabar tėra tik 63), nes sumažėjus mokinių skaičiui, vokiečiai gali savo paramą (o ji yra labai didelė) nutraukti.

Vakaronę atidarė ir uždarė Kazys Milkovaitis, kuris yra šiai gimnazijai remti komiteto narys.

Be jau minėtų, vakaronėje dalyvavo šie buvę mokiniai: A. Daugirdas, Daina Fernandez, V. Germanas, A. Kiela, L. Rekašiūtė-Martinkienė, A. Narbutis, R. Rekašius, L. Šulaitytė, S. Zalatoritė, S. Žutautaitė (ši į gimnaziją atvyko iš Brazilijos, o dabar yra atsikėlusį gyventi į Chicago). E. Suvalkietis

"Margučio" kovo 25 surengto koncerto programos atlikėjai. Iš k. į d.: smuikininkas Michael Kollars, muz. Raminta Lampsatyte, sol. Vilija Mozūraitytė ir mimas Zigmąs Banevičius. Petro Malėtos nuotr.

Margas Margučio koncertas

Kovo 25 d. Chicagoje Margutis surengė labai plačios skalės koncertą: pantomimika, muzika ir daina. Reikia prisipažinti, kad Zigmąs Banevičiaus menų rūšis mūsų koncertų lankytojui nebuvo įprasta. Jo pantomimikos menas be to buvo stipriai pasinėšęs į subtilumą. Kiekviena jo tema reikalauja iš žiūrovo pasitraukti iš kasdienybės. Štai Ilgesys: Aš apieškojavu visą namą, aš apieškojavu visą girią — tai ne bet koks ilgesys. O gi Ecce homo: Labai prašau, sustokite akimirkai — pasižiūrėkite į saulę ir į kalnus... Tėvynei: Aš paklausiau upių, kur tu, aš paklausiau debesų, kur tu... Čia poezijos karalystė — štai kokia ta pantomimika. Ši meną rodantis turėjo daug kuo gyventi ir daug ko mokytis, o šio meno žiūrinčiam argi nereikėjo didelio pasiruošimo? Artistą scenoje lydėjo muzika, taipgi originaliai paruošta.

Kaip bebūtų, nereikia rūkštauti, kad Zigmąs Banevičiaus menų teko bent paragauti.

Po pertraukos Michael Kollars ir Raminta Lampsatyte atliko O. Balakausko "Kaip marių bangos prisilietimas", smuikui ir fortepijonui. Kas tas O. Balakauskas? Ogi lietuvis kaimietis nuo Ukmergės, muzikos išmoko Ukrainoje. Nekasdieniškumą liudija jo trio pavadinimai: Kaip su mėlynom erdvėm, Kaip marių bangos prisilietimas, Kaip volungės riksmė. O. Balakauskas — naujos Lietuvos atstovas, gimęs 1937 m.

Pantomimikas Z. Banevičius tik pas mus lietuvius visiškai naujas, jis savo ugnies mums atnešė iš svetimų kalnų. Lygiai taip ir O.

Balakauskas kiek pas mus žinomas, kiek nežinomas, o aš, pvz., vieną jo sonatą fortepijonui turiu spausdintą Budapešte, Vengrijoj! Na, ir mes su O. Balakausku būsime pažįstami, su jo muzika pažįstami.

Margučio koncerto programą nusiusdinau į Vilnių: kompozitoriaui, nepeikite, kad ir mes išeivijoj Jūsų muzikos klausomės.

Paskui girdėjome Michael Kollars grojant N. Paganini. Smuikininkas nepaprastai pajėgus techniškai.

Vilijos Mozūraitytės pasirodymas buvo dviejų dalių: lietuvių liaudies dainos ir pasauliniai garsių operų arijos. Iš Lietuvos atvykę solistai liaudies dainas paprastai labai nušlifuoja ir surežisuoja. Čia škart dainavimas buvo artimas liaudiškam. Tiktai arijose pasigirdo, kad solistė sugeba nuo liaudiško būdo nutolti.

Paminėtina Raminta Lampsatyte. Ji ne tik profesionalė pianistė, palydėjusi didžiąją koncerto dalį. Ji — čikagietė, ir ji yra tas lieptas, kuriuo Margutis pasiekė visą čia gastroliavusį ansamblį.

Raminta aukštuosius muzikos mokslus išėjo Vokietijoje, ten sukūrė šeimą ir įsijungė į vokiečių gyvenimą. Visgi jos daktarės disertacija (vokiečių kalba) — apie lietuvių moderninę muziką.

Chicagoje nelengvai verčiasi lietuvių radijo Margutis. Visgi jo dėka girdime aktualių ir aukšto lygio koncertų. Gaila, mūsų visuomenė vis labai žyla bei plinka, vis sunkiau užpildė kad ir Jaunimo Centro salę. Bet tai jau ne mūsų valioje. Juozas Kreivėnas

Buvusieji Vasario 16 Gimnazijos mokiniai, pravedę vakaronę Jaunimo centre Chicagoje. Iš k. į d. sėdi: S. Zalatoritė, L. Šulaitytė, N. Žiliūtė, V. Germanas, R. Rekašius. Stovi: S. Žutautaitė, iš Brazilijos, D. Fernandez, R. Musionytė, K. Kotovaitė, A. Daugirdas, A. Narbutis, Alb. Kiela ir Alg. Sodonis.

Vasario 16 Gimnazijai Remti komitetas Chicagoje. Sėdi: B. Jasaitienė, K. Milkovaitis, M. Marcinkienė, stovi: K. Pabedinskas, R. Musionytė, Alg. Sodonis, I. Laucienė, K. Laukaitis.

Dr. Ferdinandas Kaunas, VII Šokių Šventės lėšoms telkti komiteto pirm., Snieguolė Zalatoritė, žurnalo konkurse laimėjusi net dvi premijas, kun. J. Vaišnyš, Laiškų lietuviams žurnalo red., E. Antanaitienė, Snieguolės motiutė ir K. Pabedinskas.

Nidos Knygų Klubo Londone leidžiamas sieninis kalendorius yra tikra enciklopedija. Prieš kiek metų pradėtas išleistas ir 1984-iesiems metam. Jame randama įvairiausių informacijos: Iš viso pasaulio visais laikais istorinių įvykių, žymių rašytojų ar politikos veikėjų biografinių faktų ar jų veiklos epizodų, karo vadų ir jų žygių paminėjimai, Lietuvos istorijos ar jos buities aprašai, jos didžiųjų veikėjų gyvenimas ir darbai, nepriklausomybės kovų laikotarpis; ten yra visų kontinentų retų gamtos vaizdų, įvairių kraštų žmonių buities įvairių, nepamiršti žvėrys ir paukščiai. Apstu lietuviško folkloro: dainų, mįslių, patarlių, priežodžių.

Paskutiniu laiku nebeprisirodo reti lietuviški žodžiai, anksčiau karts nuo karto patiekiami — labai įdomūs. Jų pavyzdžiai teigia mūsų kalbos žodingumą, fonetinę įvairovę; žodis yra garsinė Sandara ir daktos, sąvokos ar veiksmo simbolis. Sinonimai ir homonimai parodo kalbos išteklius ir žodžių keliariopą reikšmę.

Štai keletas pavyzdžių iš Nidos kalendoriaus. Žodžiai reti, bet lietuviški:

apskrabas — ledu virstantis lietus, lijundra.

Babaras — plepys, barškalius. Kas tau iš to babaro — kam tu jo klausai?

Badkošis — besotis: Ar aš tave beprišersiu, tokį badkošį!

Javienojai — javiniai, vasariniai šiaudai.

Jėlė — jaunoji: Kukū, piršly, melagiau, tave apgavo, už jėlė baltą žašį davė.

Ramstinė — barjeras, užtvara: Kelias atitvertas nuo upės pusės akmenų ramstine.

Ramatikas — languotas drobinis audeklas.

Kalendoriuje patiekiamos lietuvių mįslės yra įvairios struktūra ir turiniu. Jos yra nuostabios kūrybiniu išradingumu — pastabumo, logikos, fantazijos dariniai. Kartais jų sandara išreiškiama palyginimu, priešingybių sugretinimu, netikėta metafora ar kuriuo kitu tropu.

Nesileidžiant į mįslių nagrinėjimą pastebėtina, kad jos yra didžiai skirtingos fantazijos polėkiu, kūrybiniu įnašu — vienos lengvai išpėjamos, kitos po ilgų spėliojimų, dar kitos vargu išvis ar atspėjamos dėl jų giliai paslėpto turinio.

Keletas jų iš Nidos kalendoriaus:

Kai man pridėda, esu mažesnis
Kai atima—didesnis.

Žiba kaip žaltys
ėda kaip arklys.

Sirdis pakulų,
sermėga taukų
o ant viršaus saulė sviečia

Kai jauna buvau—stačia daviau,
kai pasenau—pasitursinau.

Kada jauna buvau—rožė žydėjau,
kai pasenau—akis įgijau,
pro tas akis pati išlindau.

Gyvenu be kuno,
šneku be liežuvio,
visi mane girdi,
o niekas nemato.

Namai pro langus išlindo.

(Duobė, dalgis, žvakė, alaus staitinė, kai joje belieka maža alaus, reikia ją palenkti; aguona, aidas. Paskutinė palikta spėjimui)

Be mįslių kalendoriuje dar randa-me liaudies minklių, patarlių, priežodžių, įdomių pasakymų, poezijos.

Minklės: Kas pilnas skylių, o vandenį laiko? Kiek dyksnių reikia pasiūtiem marškiniam? Kas nutunka nepenėtas?) Kempinė, nė vieno, ledas).

Lietuvių liaudis turi vaizdingų, ekspresyvių priežodžių ir patarlių. Jos sakomos minčiai paryškinti, jos įtaigumui sustiprinti. Va keletas jų: Prigimimas — ne vežimas, neišversi. Maža gyvatė, didelė gyvatė — vis tiek gyvatė. Iš gražiausios pievos varlės šoka į vandenį. Kad vargū nebūtų, ir gegutė nekuotų. Pinigai per storiausias mūro sienas lenda. Darbą mokėk, teisybę mylėk.

Vertas pajuokos pašiepiamas vaizdingais palyginimais, vengiant tiesmukai pasakyti į akis kas galvojama: gudrus kaip avinas, drąsus kaip kiškis; ausyse galima durpes kasti; narsi pelė būtų, kad katės nebijotų; gudriam juokas, o durniui teisybė.

Ypatingi yra lietuvių keiksmai, labai skirtingi nuo slavų, vokiečių ar kitų tautų. Vien tik jie jau sako, kad nesame nei slavai nei kitoki. Lietuvis keikiasi momentui tinkama vaizdinga fraze. Keiksmažodžio parinkimas priklauso ir nuo to, kam jis taikomas ir dar nuo keikūno nuotaikos. Štai kai kurie keiksmažodžiai iš Nidos kalendoriaus: Kad tave vėtros padangėm nešiotų! Kad tavė naginė prarytų! Kad tu visą amžių stiptum! Kad tu staugdamas nueitum! O tu, rupūžgalvi! Ir kt.

Kalendoriaus autorius parenka ir pavienių individų įdomių prasmingų pasakymų. Iš V. Karaliaus knygos "Sizifas be akmenų": Žmonės taptų nebyliais, jei norėtų kalbėti tik prasmingai. Ilgiausiai prisiminti moteris, kurios nusiaubia. Argi nesmagu išlikti gyvam? Kopėčias išrado ne žvaigždžių rinkėjas, o žmogus, kuris matė tik tai, kas pasiekama. Ilgai nešiojama kaukė igauna gyvenimo raukšlių. Šaukštas išmigo į košę ir atsiduso: nuo likimo nepabėgsi.

O štai ir G. K. Lichtenbergo linksmos pastabos: Lijo taip smarkiai, kad visos kiaulės pasidarė švarios, o visi žmonės — purvini. "Kaip gaila, kad gerti vandenį ne nuodėmė, — sušuko vienas italis, — koks jis būtų gardus!"

Kalendorius nelenkia ir poezijos: Lietuvi, mano mylimas lietuvi,
Užaugęs pievose ir girių duburiuos,
Kviečiu tave dabar į naują būvį—
Kur radio lakštingalos tau amžių
amžiais suoks.

Tau duosiu ilgą asfaltuotą gatvę,
Liktarnos vakarais
tave čia palydės.

Lietuvi, užmiršk—
ką giriuose esi praradęs,
Tramvajų giriuose
tau naujos girios pražydės.

JUOZAS TYSLIAVA
(Pirmasis dešimtmetis)

Nidos Knygų Klubo kalendorius įdomus ir turiningas. Jį turėtų įsigyti kiekvienas, kam rūpi lietuviško žodžio likimas emigracijoje. Ypač pravartu jį įsigyti šeimoms su vaikais. Nuplėšiant kiekvieną dieną lapelį, skaityti visiems šeimos na-

Garsioji Laisvės Stovyla pradėta restauruoti, besiruošiant jos 100 metų sukaktuvėms 1986 m. Ji rodė kelią į laisvąjį pasaulį ir daugeliui lietuvių, kurie atvyko čia įvairių negandų išstumti iš savo tėvynės. Ji yra vienmetė su Vienybe, kuriai 1986 m. taip pat sukanka 100 metų.

Labai reikšmingas JAV simbolis — Laisvės Statula. Nuolatinis sargas tarp New Jersey ir New Yorko miesto uosto, sukėliąs vilties ir dėkingumo jausmus milijonams žmonių.

Statulą planavo prancūzų skulptorius Frederic Augusto Bartholdi, kai jis pirmą kartą matė New Yorko uostą 1870 m. Jam akyse stovėjo naujo pasaulio laisvė, ir jis pageidavo koku nors simboliu išreikšti žmogaus neužgestančius troškimus būti laisvu, savarankišku.

Ta idėja jį taip kankino, kad sugrįžęs į Prancūziją, suko galvą, kaip geriausiai tautos laisvę išreikšti. Buvo organizuota pagarsėjusių draugystė. Bartholdi sapnui įvykdyti aukos buvo renkamos visoj Prancūzijoje. Net beturčiai Prancūzijos žmonės, kurie tikėjo,

riams kartu. Tuo būdu jaunesni būtų įpratinti į lietuvišką raštą, nevarginant jų įkyria prievarta.

Kalendorių galima užsakyti adresu:

Lithuanian House LTD
2 Ladbroke Gardens,
London W11 2PT
Great Britain

Kalendoriaus kaina 3.00 angliški svarai. Nidos Knygų Klubo nariams ir Europos Lietuvos skaitytojam 2.50 svaro. J. K.

jog laisvė nemirštanti, siuntė nors ir mažutes aukas.

Kai pinigai sustojo plaukti, o darbas dar vis tebevyko, Bartholdi užstatė net savo asmenišką turtą garantuoti statulos užbaigimą.

Statydamas šią brangią statulą, Bartholdi aukojo ir rinko aukas tuo pačiu laiku. Užtruko 5 metus ją užbaigti. Paryžiuje 1881 m. pastatytoji statula kainavo \$250,000.

Bet reikėjo Amerikos paramos. 1883 m. suorganizuotas komitetas aukoms rinkti šioje šalyje pastatyti papėdei, ant kurios šis bronzinis milžinas stovėtų. Pinigai surinkti ir pamatai baigti 1886-aisiais metais.

Vieta statulai Bedloe's Island, New Yorko uoste.

1886 m. spalio 28 d. iškilmingomis ceremonijomis atidaryta. Dalyvavo tūkstančiai žmonių. JAV Prezidentas Cleveland pravedė ceremonijas. Bartholdi taipgi dalyvavo pamatyt savo darbą, kuriam jis pašventė net penkiolika metų.

Statula didžiausia pasaulyje, tada kainavo \$600,000. Svėrė 225 tonas. Didelėje rankoje galėjo stovėti 30 žmonių, ir žibury — 12. Iki žiburio 403 laiptai. Žibury, nakčia žiba, įvestas ir išlaikytas United States Lighthouse Service, tapo kelio rodytoju.

Ruošiantis 100 metų sukakčiai, jau pradėti restauravimo ir pagražinimo darbai, kurie tęsis ištisus dvejus metus.

Lietuvos valstybinėje konservatorijoje disertaciją tema "Džukų melodijo" apgynė Genovaitė Cetkauskaitė.

Lietuvos skudučius Leningrade apgynė konservatorijos Klaipėdos fakultetų docentas Algirdas Viržonis.

Lietuvos valstybinė muzikos kons. dizertaciją apgynė komp. Rimantas Janeliauskas. Jo disertacija — "Funkciniai dinamikos aspektai šiuolaikinėje lietuvių kompozitorių kūryboje.

Telšiuose steigama didelė sūrių gamykla. Keturių korpusų pastate jau montuojamos mašinos ir kiti technologiniai įrenginiai.

Vilniuje, respublikinėje bibliotekoje, surengtas novelės vakaras. Trumpas novelės skaitė žanro kūrėjai: A. Baltrūnas, V. Brazauskas, V. Girdzijauskas, E. Ignatavičius, J. Mikulskas, V. Misevičius, R. Sadauskas, S. Šaltenis, B. Vilimaitė ir dvi jaunosios novelistės — Z. Cepaitė ir J. Ivanauskaitė.

Mažeikiuose pastatyti dideli kultūros namai, didelis kino teatras, statomi daugiaaukščiai gyvenamieji namai. Vasario pabaigoje Mažeikiuose buvo surengtos Lietuvos valstybinė filharmonija.

Dvidešimtoji Pabaltijo esperantininkų stovykla įvyko Lietuvos žemės ūkio akademijoje prie Kauno. Esperantininkai suvažiavo iš 36 Lietuvos, Latvijos ir Estijos miestų. Stovyklos šūkis: per tarptautinę esperanto kalbą ir tautų bendradarbiavimą, draugystę ir taiką. Stovykloje buvo daug ir iš Rusijos, Gudijos ir kitų sovietinių respublikų. Dalyviai aplankė Kauno muziejus ir istorines žymesnes vietas.

Lietuvoje vienas žemės ūkio darbininkas dabar sunaudoja 5600 kilovatvalandžių elektros per metus, o pramonės darbininkas — 8400 kilovatvalandžių. Tuo tarpu, jau 1975 m. Norvegijoje kiekvienam gyventojui, įskaitant nedarbinguosius teko 19300 kilovatvalandžių elektros. Vienas kilovatvalandis prilygsta 1,34 arklio jėgai.

Lietuviškos sąmonės žadintojo dr. Jono Basanavičiaus paminklas išgrąžėjusiame Birštone. V. Kapočiaus nuotrauka

IŠ LIETUVOS TELEVIZIJOS APIE VLIKĄ PER VILNIAUS TELEVIZIJĄ

Vilniaus televizijos laidoje "Faktai ir komentarai" vasario mėn. viduryje buvo kalbama apie Vyriausiąjį Lietuvos Išlaisvinimo Komitetą. (Tvarkė Justinas Luzauskas ir apie VLIKą klausė, o atsakė Vytautas Kazakevičius, pristatytas kaip "Lietuvos TSR užsienio reikalų ministerijos Spaudos skyriaus vedėjas".

Laidos sutrumpintą tekstą atspausdino **Kalba Vilnius** savaitraštis vasario 17 d.

Pokalbio pradžioje V. Kazakevičius nurodė, jog pačioje Lietuvoje išleista buvusių VLIKo veikėjų knygų, kuriose jie rašė apie VLIKo veiklą. Jis mini V. Alseiką, J. Mikuckį, J. Juškaitį ir kitus.

Kazakevičius pokalbyje iškelia VLIKo antitarybinę veiklą, o taip pat ir užsimena VLIKo konfliktus su kitomis užsienio lietuvių organizacijomis.

Dėl šio reikalo jis taip sako: "Jau ne pirmą dešimtmetį vyksta įnirtinga kova dėl pirmumo tarp VLIKo ir jo sukurtos Pasaulio Lietuvių Bendruomenės, kuri nenori ribotis vien kultūriniais reikalais. Būdamas inteligentiškesnė, Bendruomenės vadovybė aiškiai nustūmė VLIKą į veiklos užkampį."

Sunku tikėtis, jog per Vilniaus televiziją galėtų būti perduotas labai objektyvus VLIKo vaizdas, bet, kaip iš atspausdinto teksto galima nustatyti, jis yra labai panašus į tą VLIKo paveikslą, kuris yra piešiamas **Akiračiuose**. Turėdamas ta mintį, V. Kazakevičius vienoje vietoje teigia, kad VLIKas "savo pareiškimais ir akcijomis sukelia pačių antitarybinių emigrantų pašaipas, patyčias, pasipiktinimą".

ENGLISH LESSONS ON TV

Tokiu pavadinimu yra skyrelis **Kalba Vilnius** savaitraštyje, kuriame kalbama — kas bus dėstoma sekančioje anglų kalbos pamokoje per Vilniaus televiziją.

O tų temų yra visokių. Vasario 23 d. programoje buvo aiškinama apie šokus: kaip iškviešti damą šokiui, kaip jai padėkoti ir t. t. Kovo 1 d. programa buvo pašvęsta moterims ir buvo mokoma dainuoti angliška daina apie moteris . . .

Solistas Antanas Sabaniauskas, Vilniuje atšventęs savo 80-ji gimtadienį. Šis pirmasis Lietuvos estrados dainininkas, kurio dainos dar ir dabar skamba per lietuvių radijo programas Amerikoje, yra gimęs 1903 m. gruodžio 20 d. Jurbarke. Nuotrauka gauta iš pačio sukaktuvinių.

1984 METŲ KALENDORIUS

Vilniuje Tėviškės draugija ir Gimtojo krašto redakcija parūpino 1984 metams kalendorių, kurį sudarė Juozas Kuckailis, o redagavo Ona Deveikienė. Dailininkas Antanas Kazakauskas.

Tai 112 psl. albumo formato knyga, kurioje pavaizduojama, kaip Lietuvoje sprendžiamas gamtos ir jos turtų saugojimas.

Pradedama gamtos apsaugos įstatymais, pasakojama apie Lietuvos raudonąją knygą (kurioje įtraukta Lietuvoje išnykimo pavojų patekusi gyvūnija — pirmuoju eina stumbras. Toliau eina erliai, vėžliai ir kt.).

Rašoma apie pirmąjį Lietuvos nacionalinį parką, rezervatus, įvairius draustinius, juose saugomas retos gyvūnijos ir augalijos rūšis, apie kitas gamtinių požiūriu idomias Lietuvos vietas, jos vandenų, miškų, žemės ir jos gelmių turtų apsaugą.

Kalendorius iliustruotas daugelio Lietuvos fotografų nuotraukomis. Išleido "Minties" leidykla. Spaudė K. Požėlos spaustuvė Kaune. Abu viršeliai — priekinis ir užpakalinis — spalvoti ir vaizduoja gamtą ir gyvūniją.

Tai tikrai gražus ir vertingas leidinys, pavaizduojantis, nors ir

mažą, bet nuostabiai gražų ir įvairių kraštą — Lietuvą. Kalendorius siuntinėjamas **Gimtojo krašto** skaitytojams užsieniuose, o taip pat gaunamas Lietuvoje spaudos kioskuose.

IŠEIVIŲ JAUNIMAS LIETUVOJE

Tėviškės draugijos kvietimu į Lietuvą buvo atvykę iš išeivijos jaunimo grupė. Joje — 21 jaunuolis. Svečiai iš įvairių pasaulio šalių: Irena Gečas ir Linas Kastys iš JAV, Marytė Balaišytė iš Kanados, Dana ir Robertas Baltučiai iš Australijos, Marcos Lipas iš Brazilijos, Stephan Kairys, Karina Romaschewsky, Gintarė Kotkė (grupės vadovė) iš Vakarų Vokietijos ir kt. Daugumas jų — lietuviškosios Vasario 16-sios gimnazijos mokiniai.

Užsienio lietuvių turistinė grupė Lietuvoje viešėjo 11 dienų. Kelionės programoje — susitikimai su moksleiviais, studentais, ekskursijos po Vilnių, Kauną, Druskininkus, Trakus, Elektrėnus ir kt.

Dabar nemaža užsienio lietuvių jaunimo rengiasi važiuoti į Lietuvos kursus Vilniaus universitete.

MOTERYS

VĒL DAINUOS CHICAGOJE

Sol. Nelė Paltinienė kartu su savo vyru Arvydu vėl koncertuoja Amerikoje ir vyks pasirodymui ir į Chicago. Jų koncertas įvyks Jaunimo Centro didžiojo salėje gegužės 27 d. 4 val. p. p.

Jie ilgą laiką yra rodęsi Klaipėdoje, iš kurios išvyko prieš porą metų ir dabar gyvena Mannheim, V. Vokietijoje.

Elena Vasyliūnienė padovanojo Cambridge, Mass., viešajai bibliotekai anglų kalba knygą apie dail. Adomą Galdiką.

LIETUVAITĖ DAILININKĖ KOLUMBIJOJE

Nijolė Sivickas, Kolumbijoje gyvenanti lietuvaitė skulptorė, už savo darbus apdovanota aukso medaliu ir stambia pinigine premija. Premijos įteikimo iškilmės įvyko kovo 30.

Neseniai vienas Kolumbijos žurnalas rašė apie skulptorę kaip apie savitą ir įdomią menininkę. Straipsnio autorė, kritikė Lucia Botero Arango pažymi, kad Nijolė Sivickas yra gimusi 1925 metais Lietuvoje ir yra natūralizuota Kolumbijos pilietė. Šalia skulptūros ji dirba ir su moliu, bet savęs nelaiko keramike.

Dr. Marija Gimbutienė, Europos archeologijos profesorė ir Kultūros muziejaus kuratorė University of California, Los Angeles, dalyvavo tarptautinėje mokslininkų konferencijose tema "Mitas — vakar ir šiandien", kuri vyko Kreta saloje 1984 m. balandžio 28 — gegužės 4 dienomis. Konferenciją ruošė Forum International (Freiburg im Breisgau, Vakarų Vokietija) ir Association for Humanistic Psychology (San Francisco, California.).

Rašytoja Birutė Bindokienė, Kristijono Donelaičio mokyklų vicedirektorė, parašė vaidinimą Mylėsi Lietuvą iš tolo. Veikalas suvaidintas mokykloms minint 25 m. sukaktį kovo 31 Chicago Jaunimo Centre. Vaidinimą režisavo Gražina Sturionienė.

Lietuvos Gen. Vicekonsulė Chicagoje Marytė Krauchūnienė tarp lietuvių kilmės amerikiečių skautukų, joms pasakojusi apie Lietuvą ir pamokiusi lietuviškų šokių.

Vienybės bendradarbės Demie Jonaitis ir Salomėja Narkeliūnaitė Romoje, šv. Petro aikštėje, kai jos tenai lankėsi su Amerikos lietuvių ekskursija, dalyvavusia šv. Kazimiero 500 metų jubiliejaus minėjime. Narkeliūnaitės išpūdzius iš kelionės, pavadintus "Švento Kazimiero dienos Romoje"; Vienybė išleis atskiru priedu. Kęstučio Miklo nuotrauka

L.A.K. mergaičių B tinklinio komanda kovo 31 d. dalyvavo rajoniniame turnyre, apimančiam New York, New Jersey, Connecticut ir New England. Laimėjo antrą vietą. Žaidė 11 rungtynių, iš kurių laimėjo 10. Baigminėse rungtynėse susitiko su PEPSICO BLUE 10.

Gegužės mėn. dalyvaus rytų pakraščio turnyre. Balandžio 28-29 klubui atstovavo Siaurės Amerikos Lietuvių sporto žaidynėse Toronte.

Cicero-Berwyn Life balandžio 11 d. laidoje įdėjo platų aprašymą su nuotrauka apie Laimą Šulaitę, pavadintą "Sulaitis stars as professional". Ten atžymėtas Laimos pasirodymas "Summer Stock Murder" komedijoje (ši komedija po 19 mėnesių vykusių pastatymų galutinai nuleido uždangą balandžio 14 d.) Rašinyje suminėti ir kiti Laimos pasireiškimai vaidybiniame pasaulyje.

JUNO BEACH, FLA.

Lietuvos Dukterų Dr.-jos Juno Beach skyriaus valdyba rengia Motinos dienos minėjimą. Prasidės gegužės 6, sekmadienį, 2 v. p. p., lietuviškom pamaldom St. Paul of the Cross bažnyčioje. Kun. Vytautas Pikturna aukos mišias už mirusius ir gyvas motinas.

Juno Metodistų bažnyčioje bus minėjimas. Rašytoja Vanda Kralikauskienė iš Toronto skaitys paskaitą "Motina". Meninę programą atliks Gincaitė. Vidas Algis ir Gitas Jameikiai, Tomas Valodka ir kt.

Po minėjimo salėje lietuviški pietūs.

Cleveland, Ohio spalio 6-7 planuojamas LSS skautininkų skyriaus suvažiavimas. Sesės židinetės ir broliai skautininkai kviečiami dalyvauti.

SILVER BELL BAKING CO.

A. Radziūnas, savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona, pyragai vedybiniam ir kitokiems pokyliams.

Tel. 779-5156

43-04 JUNCTION BLVD., CORONA, QUEENS, N. Y. 1138

Padėjo Danutės Gudavičiutės laidotuvėms

Danutė Gudavičiūtė mirė kovo 4-tos rytą Woodhill ligoninėje. Jos mirties priežastis, pagal ligoninės raportą — Fatty metamorphosis of liver. Palaidota Cypress Hills kapinėse iš Shallins šerminės kovo 8.

Danutės palaikų laidojimu rūpinosi jos kaimynė Teklė Paknienė ir kitos velionės draugės ar pažįstamos, čia skelbiamos aukojusios jos laidotuvių išlaidas apmokėti. Danutės santaupų grynais rasta \$230. Trūkumą sumos reikalingos laidotuvių išlaidom padengti davė T. Paknienė.

Danutė	\$230
Aukos:	
Cesnienė, Liucija	\$100
Dr. Geotnerienė, Anaz.	350
Kiznis, Jonas	20
Koppas, Liudvika	100
Matiukas, Juozas	30
Okūniai, Irena Jurgis	200
Markevičiai, Amalija Rom.	100
Paknienė, Teklė	108
Paknys, Jonas	100
Protestantų par. moterų ratelis	30
Ramančionienė, Eleonora	50
Rastenienė, Emilija	100
Svalbonienė, Aldona	10
Uselytė, Eugenija	50
Vasilka, Marija	10
Zabielskis, Jurgis	20

Cia skelbiamos aukos ir velionės santaupos sudarė \$1,608 sumą, kurios užteko laidotuvių išlaidom padengti.

T. Paknienė širdingai dėkoja visiems aukojusiems už gilų jautrumą, žmogiškos pareigos supratimą bei dėmesį savo tautietei, gyvenusiai vienišą gyvenimą be savo šeimos artimųjų.

Si laidotuvių talka buvo efektinga bendruomenės sąmonės, jos solidarumo išraiška. [JK]

Mirė Beatrice Stadulis

Kovo 15 d. širdies smūgio ištikta Smithtown, L. I., mirė Long Island leidžiamo laikraščio Newsday ilgametė sekretorė ir raštinės vedėja Beatrice Stadulis, 63 m. amžiaus. Palaidota kovo 19 d. Holy Rood kapinėse, Westbury, N. Y.

Velionė buvo gimusi ir užaugo Great Necke, o vėliau yra gyvenusi New Hyde Park, Hicksville, Kings Park ir Bellmore. Jei ne staigi mirtis, balandžio 1 d. velionė būtų išėjusi į pensiją. Liko liūdinčios seserys: Frances Wallace, Smithtown, ir Albina Mein, Summit, N. Y.

Tarp daugelio velionės pažįstamų ir draugų, atvykusių jos palydėti amžinojo poilsio, buvo ir jos jaunystės draugė, Vienybės kaimynė iš Brooklyno Ona Juozėnienė.

Juozas Bobelis, sulaukęs 79 m. amžiaus, balandžio 1 mirė Temple universiteto ligoninėje. Palaidotas Anapilio kapinėse prie Toronto. Kurį laiką gyveno Argentinoje, Philadelphiaj, reiškesi spaudoje.

ST. PETERSBURG, FLA.

Marija Walliulis, mirė kovo 5 d. Palaidota Memorial Park kapinėse. Velionė lietuvių klubo — šimtiniųkė.

Help Wanted

...

Earn \$400 to \$800 a week, work 2-3 hours daily processing mail from home. No experience necessary! No obligation! Send stamped envelope to: Melko, 4012 W. Cullom, Chicago, IL. 60641.

...

Kun. G. Kijauskas, SJ, įteikia paveikslą "Motina su Kūdikiu" E. Razmienei, kad tas paveikslas būtų pakabintas Ateitininkų namuos Lemont, Ill. Vl. Bacevičiaus nuotr.

1984 TOURS TO LITHUANIA

10-18 Day Tours Including 11 Days in Lithuania

18 DAYS — LITHUANIA, RUSSIA & FINLAND

Tour #710B: July 10 — July 27 \$1,999
Tour #814B: August 14 — August 31 \$1,999

Itinerary: 11 days Lithuania, 2 Moscow, 2 Leningrad,
2 Helsinki
FINNAIR via JFK

17 DAYS — LITHUANIA, POLAND, LATVIA & GERMANY

Tour #612B: June 12 — June 28 \$1,899
Tour #918B: September 18 — October 4 \$1,829

Itinerary: 6 days Vilnius, 4 Riga, 3 Warsaw, 1 Frankfurt
LUFTHANSA via JFK & Boston

13 DAYS — LITHUANIA, RUSSIA & ITALY

Tour #520: May 20 — June 1 \$1,699

Itinerary: 5 days Vilnius, 5 Rome, 2 Moscow
ALITALIA via JFK

12 DAYS — LITHUANIA, POLAND & GERMANY

* Tour #612A: June 12 — June 23 \$1,649
* Tour #710: July 10 — July 21 \$1,649
* Tour #807: August 7 — August 18 \$1,649
Tour #918A: September 18 — September 29 \$1,489

Itinerary: 6 days Vilnius, 3 Warsaw, 1 Frankfurt
LUFTHANSA via JFK & Boston

*OBERAMMERGAU & MUNICH (five day optional tour) - \$439.

12 DAYS — LITHUANIA, RUSSIA & FINLAND

Tour #604: June 4 — June 15 \$1,639
Tour #710A: July 10 — July 21 \$1,639
Tour #814A: August 14 — August 25 \$1,639
Tour #904: September 4 — September 15 \$1,639
Tour #101: October 1 — October 12 \$1,289

Itinerary: 6 days Vilnius, 2 Moscow, 2 Leningrad, 1 Helsinki
FINNAIR via JFK

10 DAYS — LITHUANIA & FINLAND

Tour #917: September 17 — September 26 \$1,259

Itinerary: 6 days Vilnius, 2 Helsinki
FINNAIR via JFK

For brochures and detailed information, please contact:

BALTIC TOURS
293 Auburn Street
Newton, MA 02166
(617) 965-8080 or
(617) 969-1190

Sparčiai auganti 25 milijonų kapitalo

LIETUVIŲ FEDERALINĖ KREDITO UNIJA

KASA

Su skyriais New Yorke, St. Petersburge ir Čikagoje yra geriausia ir patogiausia bankinė įstaiga visiems lietuviams, nes savo taupytojams moka aukščiausius procentus.

- KASA už paprastas taupymo sąskaitas moka **9%**
[Effective annual yield 9.48%]
- Už IRA pensijos indėlius KASA šiuo metu moka **11%**
[Effective annual yield 11.5%]
- Už kitus sertifikatus KASA moka nuo 10% iki 11%
[Annual yield nuo 10.4% iki 11.5%]
- Visiems taupytojams KASA lengvomis sąlygomis suteikia visų rūšių paskolas ir mortgijčius.

— Kiekvieno asmens indėliai KASOJE valdžios apdrausti iki 100,000 dol. —

KASOS įstaiga New Yorke veikia savaitės dienomis nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro, o penktadieniais iki 6 val. ir šeštadieniais iki 5 val. vakaro.

KASOS adresas: 86-01 114th Street, Richmond Hill, N. Y. 11418
Telefonas: [212] 441-6799

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

KNYGA APIE KAUNO ŽALGIRO KREPŠININKUS

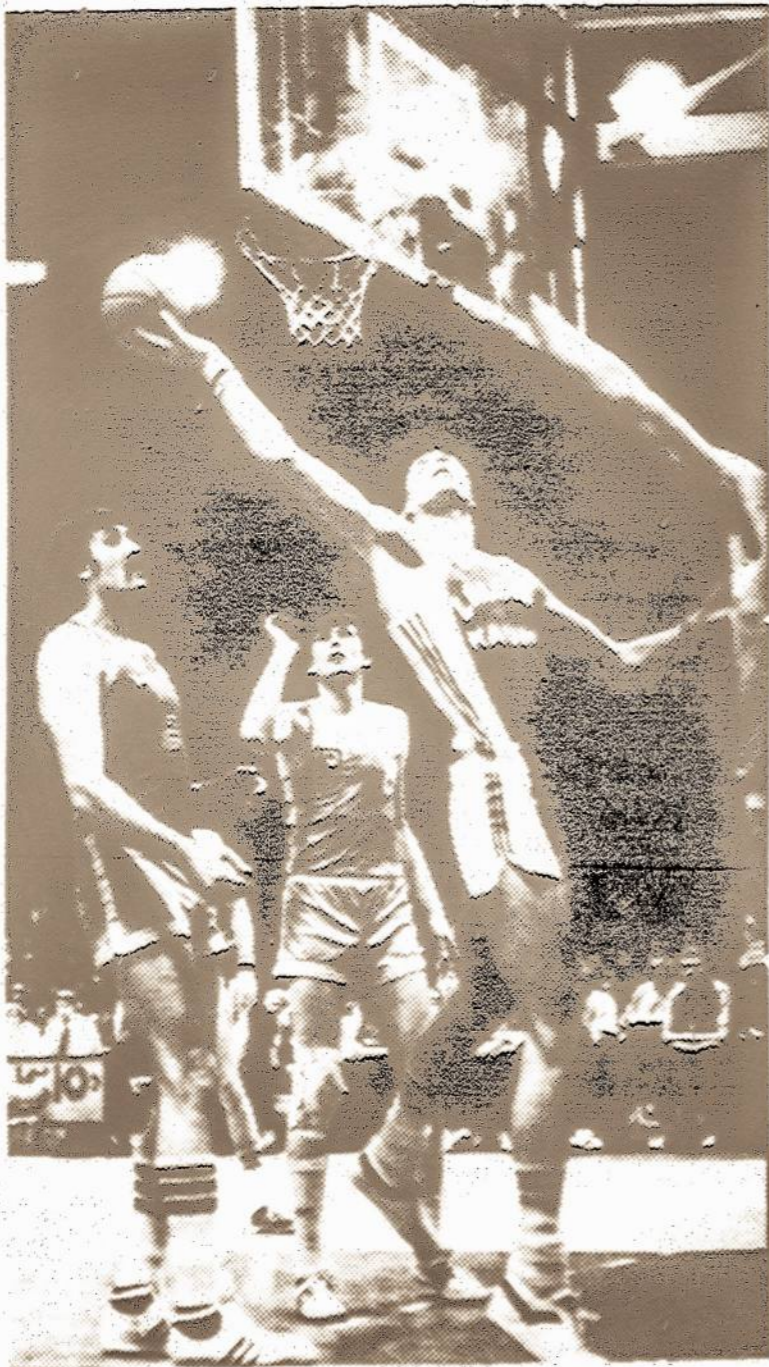
Lietuvoje išspausdinta knyga apie Kauno Žalgirį (1944-1883), kurioje yra vyrų krepšinio komandos istorija, 102 numeruotų puslapių, kietais viršeliais. Jos parengėjas — Algimantas Bertašius.

Pratarmėj prie kitko rašoma: "Atkūrus Lietuvoje Tarybų valdžią, 1940 m. vasarą dar gyvavo senosios sporto organizacijos. JAV lietuviai, padėję iškovoti 1937 m. ir 1939 m. Europos krepšinio čempionų titulus, paliko savo tėvų žemę. Tuometiniuose klubuose jų vietą užėmė jaunoji karta".

Knygoje rašoma, jog pirmą kartą aikštelėje Žalgirio krepšininkai pasirodė 1944 m. spalio 13 d. Nuo to laiko Žalgirio reprezentacinė komanda du kartus buvo TSRS čempionais, keturis kartus iškovoję sidabro medalius, o šešis kartus — bronzos. Septyniolika Žalgirio žaidėjų įvairiais laikais žaidė TSRS vyrų rinktinėje ir laimėjo Europos bei pasaulio nugalėtojų medalius.

Rašant apie 1966-67 metų sezoną sakoma: "Iš tų metų įvykių dar pažymėtina JAV lietuvių krepšinkų viešnagė Lietuvoje, su kuriais žalgiriečiai sužaidė dvejus rungtynes". Ir rungtynių sąrašė duodamas šių susitikimų pasekmės (jas abi laimėjo žalgiriečiai 82-69 ir 84-74).

Mus pasiekė TSRS vyrų krepšinio 51-jo čempionato finalinio etapo II tūro, įvykusio sausio 24-29 d. d. Kaune, programinis leidinys. Jame

Vaidas iš TSRS vyrų krepšinio pirmenybių baigminių rungtynių Kauno sporto halėje. Kauno Žalgirio komandos centras Arvydas Sabonis, 213 cm. aukščio, meta į Maskvos CASK komandos krepšį. Bejėgis jam sutrukdyti Vladimiras Tkačenko, kuris yra 220 cm. ūgio. Sabonis šiuo metu laikomas pačiu geriausiu centro puolėju ne tik TSRS, bet ir visame pasaulyje.

V. Kapočiaus nuotr.

įdėta nemaža žinių apie pirmenybėse dalyvaujančiąsias komandas, o daugiausia apie Kauno Žalgirį.

Įdomu, kad pirmą kartą panašaus pobūdžio leidiniuose net 6 puslapiai pašvesti reklaminiams skelbimams, kaip daroma Vakaruose (tik tie skelbimai labai kuklūs, užima mažai vietos, gražiai apipavidalinti).

Kauno krepšinio federacijos pirmininkas Henrikas Dudėnas įžanginiams žodyje iškelia TSRS olimpinės krepšinio rinktinės kandidatus žalgiriečius: V. Chomičių, S. Jovaišą ir A. Sabonį.

LAIMĖJO ŽALGIRO JAUNIAI

Čerepovece baigėsi "Trudo" draugijos jaunių (17-18 m. amžiaus) krepšinio pirmenybės. Dėl nugalėtojų titulu kovojo aštuonios komandos, suskirstytos į du pogrupius.

Vilniaus "Statyba" savo pogrupyje įveikė visus varžovus: Kijevo "Strojitelj" 67:62, Charkovo "Strojitelj" 81:76 ir Čerepoveco "Šeksna" 84:57. Tuo tarpu Kauno "Žalgiris", įveikęs Krasnodaro "Strojitelj" 92:66, Taganrogo "Krasnyj kotelščika" 95:69, pralaimėjo Rygos VEF 72:77.

Finale kauniečiai žaidė geriau ir įveikė visus varžovus (pograpių rezultatai nebuvo įskaitomi): VEF 79:72, "Statyba" 82:64 ir Kijevo "Strojitelj" 111:72. "Statyba" nugalėjo "Strojitelj" 64:56, bet pralaimėjo VEF 48:84 ir liko trečioje vietoje. Antrą užėmė rygiečiai.

Kauno "Žalgirio" rinktinę sudarė trenerių M. Dėdelio, Virg. Garasto, A. Siaurodino, A. Vaitiekūno ir A. Zakio auklėtiniai. Vilniečius pirmenybėms paruošė treneriai S. Pladis ir H. Lilis.

Jauniesiems žalgiriečiams įteikti ir trys prizai: rezultyviausio žaidėjo — gynėjui R. Laurinaičiui (per 6 rungtynes pelnė 49 tšk.), taikliausio baudų metiko — A. Bliūdžiui (iš 26 palaikė 21) ir geriausio gynėjo — R. Cvirkaui.

APIE VYTA GERULAITĮ

Vitas Gerulaitis, taip vadinamame ATP Computer Rankings sąrašė, kuris yra sudaromas pagal žaidėjų pasirodymus, krentas žemyn. World Tennis gegužės mėnesio laidoje paskelbė tokį sąrašą, ir jame Gerulaitis įrašytas jau 26-oje vietoje. Savo laiku jis yra buvęs 4-uju pasaulyje, vėliau ilgą laiką išsilaikė pirmajame dešimtukyje. Tačiau už jo dar yra visa eilė anksčiau buvusių pajėgių žaidėjų — Fleming, Teacher, Gottfried, Tanner (šis įrašytas net 40-je vietoje).

LIETUVIŲ LEDO RITULIO PIRMENYBĖS

1984 m. Š. A. Lietuvių Ledo Ritulio Pirmenybės įvyko balandžio 28 d. Toronte, Ont., Kanadoj. Šios varžybos yra dalis XXXIV-jų Metinių ŠALFASS-gos Sporto Žaidynių, vykstančių tuo pačiu laiku Toronte ir apimančių krepšinį, tinklinį, šachmatų, stalo tenisą ir ledo ritulį.

Nauja Detroito sporto klubo "Kovas" vadovybė. Sėdi: Marijus Rauckis, Rūta Alksnytė, Algis Rugienius — p-kas. Stovi: Paulius Jankus, Algis Čerekas, Stasys Klėmas, Vytautas Rugienius. Truksta: Narimantas Udrio. Jono Urbono nuotrauka

Vytautas Beleckas ir sūnus Jonas, sav. WINTER GARDEN SVETAINĖS, 1883 Madison St., Ridgewood, N. Y. 11227. Telef. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

ATIDARYTAS NAUJAS DANTŲ GYDymo CENTRAS

DR. DONATAS ALEKSANDRAVIČIUS, VEDĖJAS

Metro Dental Service, P. C.

116-06 MYRTLE AVENUE
RICHMOND HILL, N. Y. 11418

Prieinamos kainos, modernūs įrenginiai, patogus privažiavimas Jamaica ir Myrtle Ave. autobusais, atidarytas kasdien vakarais ir šeštadieniais.

SKAMBINTI: [212] 441-0909

Susitarti dėl laiko ir pasitikrinti kainas

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos ir visais reikalais kreipkitės į

John Orman Agency

REAL ESTATE & INSURANCE

PILDOMI MIESTO, VALSTYBĖS IR FEDERALINĖS VALDŽIOS MOKESČIŲ PAREIŠKIMAI.

Geriausias patarnavimas

110-04 JAMAICA AVE., RICHMOND HILL, N. Y. 11418
Telefonas: Virginia 6-1800

Mirė kompozitorius Antanas Račiūnas

Račiūnas buvo ir žymus pedagogas, profesorius. Jis dėstė Kauno konservatorijoje, o vėliau Vilniuje buvo Valstybinės konservatorijos dėstytoju, kompozicijos klasės vedėju, kompozicijos katedros vedėju. Jo mokinių tarpe buvo E. Balsys, V. Barkauskas, V. Baumilas, J. Gaižauskas, V. Klova, V. Paltanavičius, P. Tamuliūnas ir kiti lietuviai kompozitoriai.

Velionis buvo gimęs 1905 m. rugsėjo mėn. Užliausių k., Panevėžio aps. Mokėsi Ramygaloje, Panevėžyje ir Kaune. 1933 m. jis baigė J. Gruodžio vedamos kompozicijos klasės pirmąją laidą. Studijas gilino Paryžiuje, o sugrįžęs į Kauną, buvo paskirtas konservatorijon dėstyti muzikos teorijos. Dėl ligos prof. Gruodžiui pasitraukus, nuo 1940 m. Račiūnas buvo kompozicijos klasės vedėju.

Velionis palaidotas Vilniuje balandžio 5 d. Liko žmona Evelina Rataiškytė-Račiūnienė, sūnus Leonas ir Julius su šeimomis. Amerikoje, Chicagoje liko seserys Eugėnija Daugirdienė, Gražina Valaitienė ir Ona Račiūnaitė. Jas jis buvo aplankęs Amerikoje prieš keliolika metų. Tada jis čia susitiko ir su savo profesijos draugais lietuviais muzikais ir dainininkais.

Mirė žurnalisto Lukoševičiaus motina

Sulaukusi gilaus amžiaus, Lietuvoje mirė žurn. Jono Lukoševičiaus motina. Prieš keletą metų Lukoševičius su šeima gyveno New Yorke ir buvo prie Jungtinių Tautų akredituotu korespondentu. Šiuo metu jis yra vyriausiu redaktorium užsieniui skirtų radijo laidų.

Antanas Šalčiūnas, sulaukęs 64 m. amžiaus, daugelį metų sirgęs epilepsija, mirė kovo 27. Mėgo scenos meną, buvo Philadelphiaje Lietuvių Namų, BALFo, LB ir kitų organizacijų rėmėjas. Kovo 31 d. palaidotas Priskeymo kapinėse. Paliko brolių Vincą su šeima ir kitus gimines.

PROF. ERETO LAIDOTUVĖS

Prof. Juozas Eretas, miręs Šveicarijoje, palaidotas kovo 19 d., dalyvaujant artimiesiems ir žymiam būriui lietuviui bei šveicarų.

Už velionį mišias šv. Juozapo bažnyčioje atlikė vietos klebonas, asistuojamas iš Vokietijos atvykusių kunigų J. A. Bernatonio ir dr. B. Liubino. Po pamaldų trumpą gedulingą ceremoniją lietuvių kalba atlikė iš Romos atvykęs vyskupas dr. A. Deksnys.

Po pamaldų visus lietuvius velionio vaikai pakvietė pietų, kurių metu buvo pasakytos atsisveikinimo kalbos. Šveicarijos Lietuvių Bendruomenės vardu kalbėjo dr. A. Gerutis (prof. Eretas buvo Šveicarijos Lietuvių Bendruomenės garbės narys), Vokietijos Lietuvių Bendruomenės — kun. kapucinas J. A. Bernatonis, ateitininkų — buvęs Vasario 16 gimnazijos direktorius V. Natkevičius. Dar kalbėjo Thundo mieste, Šveicarijoje, gyvenantis veterinarijos gydytojas V. Daugažas, artimas velionio šeimai.

Vyskupas dr. A. Deksnys papasakojo apie velionį savo atsiminimus, pergyventus Rokiškio gimnazijos laikais.

Kalbėtojai išreiškė velionio nuopelnus lietuvių tautai bei Lietuvos valstybei, ypač išryškindami jo kaip šveicaro išliejimą į lietuvių tautą, sielojimąsi lietuvių rūpesčiais bei jų reikalų gynimą gausiais vertingais raštais.

Po pietų, bažnytinės laidojimo apeigas pradėjo velionio parapijos klebonas, taręs žodį. Po jo kalbėjo Fribourgo universiteto studentų korporacijos "Fribourgia" atstovas. Velionis Eretas buvo vienas tos korporacijos steigėjų. Venckuvienė, iš Paryžiaus, atsisveikino Lietuvių Krikščionių Demokratų partijos ir "Eltos" vardu, o dr. A. Gerutis tarė atsisveikinimo žodį

vokiečių kalba Lietuvos Diplomatinės Tarnybos pavedimu.

Karstas skendėjo gėlėse. Iškilnių rūmus dekoratyviškai puošė "Fribourgia" trys uniformuoti korporantai su vėliava ir dvi Vasario 16 gimnazijos mokinės ir vienas mokinykietis lietuviškais tautiniais drabužiais apsirengę.

Laidotuvėse dalyvavo velionio sūnus Joseph, dukterys Laisvutė, Birutė ir Julija (su šeima), mirusios dukters Aldonos (artistės) vyras iš Oldenburgo (Vokietijos), sesuo Luizė ir Jurgis Jakaitis iš Šveicarijos, Eretienės giminaitis.

Mirė K. Didžiulienė

Bogotos mieste, Kolumbijoje, kovo 9 d. mirė Kazimiera Antanaitytė-Didžiulienė, sulaukusi 93 metų amžiaus. Velionė buvo aktyvi bendruomenės narė, daugelio lietuviškų programų sumanytoja ir vykdytoja. Ji įsteigė lituanistinę mokyklą, suorganizavo moterų draugiją ir kt.

Į Kolumbiją su vyru atvyko 1949 m., bet vyras mirė 1957 m. Ji išaugino ir išmoksino du sūnus inžinierius: Vytautą ir Algimantą ir dukrą Aldoną.

Velionė buvo gimusi Memenčių ūkyje, Panevėžio aps. Ne tik vaikais, bet ir visa Bogotos lietuvių kolonija liūdi jos netekusi.

Sūnus Vytautas su žmona Jadvyga, gyvenantys Fort Lauderdale, Fla., motinos atminimą įamžino Lietuvių Fonde, įnešdami \$3,000. Velionė buvo Lietuvių Fondo igaliotinė Kolumbijai.

Vet. gydytojas Jonas Povilionis, 69 m. amžiaus, širdies smūgio ištiktas, mirė kovo 18 Philadelphiaje. Kovo 24 palaidotas Priskeymo kapinėse. Lietuvoj liko 2 broliai ir sesuo.

Mirė

Dr. Stasys Budrys

Chicagoje ilgai gyvenęs ir tenai savo kabinetą turėjęs dr. Stasys Budrys, pastaruoju metu gyvenęs Floridoje, mirė balandžio 10 d. Sarasota, Fla.

Velionis buvo gimęs 1916 m. liepos 14 d. Vilkijoje, Kauno apskr. Vytauto D. universiteto Medicinos fakultetą baigė 1940 m.

Veikė su skautais, rašė medicinos klausimais lietuvių spaudoje.

Liko žmona dr. Milda ir duktė Gražina. Buvo pašarvotas Petkaus laidojimo koplyčioje. Atsisveikinimas buvo balandžio 12 d. Palaidotas balandžio 13 d. iš Nekalto Priskeymo parapijos bažnyčios.

APLANKYKITE LIETUVA — 1984

Šiomet "Vilnies" administracija organizuoja dvi turistines grupes. Kaip užpernai — 1982, bei pernai — 1983, šiemet "Vilnies" skaitytojų turistinės grupės pabuvos Lietuvoje po 10 dienų.

PIRMA grupė išskris birželio 17 d. Maskvoje nakvos 2 naktis, Vilniuje 10 naktų. Grįžtant Leningrade 4 naktis, ir Helsinkyje 1 naktį. Būnant Maskvoje bus ekskursija po miestą: Vilniuje bus ekskursijų po miestą ir vieną dieną lankysis Kaune. Leningrade turės aplankyti garsų Hermitage muziejų, Petrodvoretso fontanus ir Petro Povilo tvirtovę. Ši grupė turės progos lankyti 3 teatro spektaklius. Kaina iš New Yorke — \$1860.00 — plus vizos išlaidos.

ANTRA grupė išskris rugpjūčio 19 d. Maskvoje nakvos 2 naktis, Vilniuje 10 naktų. Grįžtant namo nakvos Maskvoje 2 naktis ir Helsinkyje 1 naktį. Būnant Maskvoje bus ekskursijų po miestą: Vilniuje bus ekskursijų po miestą ir vieną dieną aplankys Kauną. Ši grupė turės progos lankyti 2 teatro spektaklius. Kaina iš New Yorke — \$1760.00 — plus vizos išlaidos.

Pirmoji grupė kelionėje bus 18 dienų; antroji, 16 dienų. Į jas įskaičiuota: skridimai, viešbučiai, maistas, ekskursijos.

Norintiems vykti su šiomis grupėmis patartina paskubėti registruotis, nes grupės nedidelės ir vietų skaičius ribotas.

Dėl registracijos kreipkitės:

"Vilnies" Administracija
3116 South Halsted Street
Chicago, Illinois 60608

WALSH & CASSESE

FUNERAL HOME, INC.

104-38 JAMAICA AVENUE

RICHMOND HILL, N. Y. 11418

212-849-2775

212-843-4620

OUR CHAPELS CAN ACCOMMODATE 200 PERSONS.

PARKING ON PREMISES.

J. MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME

MODERNI, VĖSINAMA KOPLYČIA

A. J. BALTON-BALTRŪNAS

LICENSED MANAGER AND NOTARY PUBLIC

660 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y. 11211

Tel. STagg 2-5043

Juozas Kavaliauskas

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

Licensed Pennsylvania and New Jersey

1601 S. SECOND STREET, PHILADELPHIA, PA.

Telefonas DEwey 4-5136

VIENYBĖ

FOTOGRAFAS ALGIS BALSYS

Popular Photography žurnalas (1984 m. balandžio mėn. laidoje) plačiai atžymėjo New Yorke gyvenantį fotografa Algi Balsį. Čia idėtas paties jo pasikalbėjimas (klausinėtomas buvo Steve Pollack) apie Balsio specialybę—moterų su charakteriu fotografavimą. Žurnale buvo patalpintos Balsio "moterų su charakteriu" 6 portretai (per visą puslapį).

Žurnale idėta ir trumpa jo biografija. Rašoma, kad Balsys gimė ir užaugo Anglijoje. Būdamas jaunuoliu jis persikėlė į JAV. Atitarnavęs kariuomenėje Vietnamo karo laikotarpyje, jis atsidavė klasikinės gitaros studijoms, tikėdamasis muzikinės karjeros. Tačiau pamatęs, jog tas jau pervėlu, nenorėdamas pasitraukti iš muzikų tārpo, jis pradėjo fotografuoti kitus muzikantus.

Tada pasinaudodamas G. I. parama studentams, Balsys studijavo School of Visual Arts New Yorke ir ją baigė bakalauro laipsniu iš "Fine Arts". Dabar jis dėsto toje pačioje mokykloje ir kaip "free-lance" fotografas bendradarbiauja knygose ir žurnaluose. Taip pat jis specializuojasi moterų portretus fotografuodamas.

Beje, Balsys rašo ir tame pačiame Popular Photography žurnale. 1984 m. balandžio mėnesio laidoje jis aptaria naująjį foto aparatą, kuris vadinasi "Angenieux". (eš).

Dail. Albino Elskaus kūrybai skiriamas naujas Aidų žurnalo numeris. Dail. Elskus vitražų meistras, jau daug metų turįs savo studiją New Yorke, taip pat profesoriauja Fordham universitete.

Perkūno choras yra pakviestas dalyvauti su lietuviška daina Bayside Gleen klubo vyrų choro 40 metų sukaktuviniame koncerte, kuris bus gegužės 19.

Kun. Juozas Margis, MIC, aptarnaujas Rosario lietuvius Argentinijoje, balandžio 23 atskrido į JAV. Apsilankęs pranciškonų vienuolyne Brooklyne, Chicagoy dalyvaus lietuvių marijonų metinėje kapituloje.

Long Island, N. Y., American Lithuanian Citizens' Club valdyba. Iš k. į d.: protokolų sekretorė Elena Juškienė, išdininkas dr. Aleksandras Narvydas, pirmininkas Benys Čeponis ir finansų sekretorė Magdalena Jankauskienė. Trūksta vicepirmininko Antano Giedraičio. S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Lietuvių Darbininkų Draugijos 7 kuopa ruošia tradicinį margučių balių gegužės 12, šeštadienį, 7 val. vak. Fifi svetainėje, Woodhaven. Pirmininkė B. Spudienė kviečia visus dalyvauti. Bus įdomi programa ir vakarienė.

Dail. Česlovas Janušas nutapė kun. A. Račkausko tėviškės paveikslą, kuris bus idėtas į jo kunigystės 50 metų sukaktuvinį leidinį. Kun. A. Račkauskas yra gimęs ir augęs gražioje Platelių apylinkėse.

Muziko Viktoro Ralio Apreiškimo parapijos choras gavėnios metu surengė religinės muzikos koncertą. Šiomet koncertas buvo balandžio 15 d., jau penktas. Atlikta Theodore Dubois kantata: "Septyni pakutinieji Kristaus žodžiai," bei kitų kompozitorių kūriniai.

Koncertui V. Ralys pasikvietė jaunų ir talentingų muzikų. Įspūdingumą inėšė Firebird Brass kvintetas, vadovaujamas Drew Lowery. Vargonais palydėjo Steven Frank.

Dubois "Septyni paskutinieji Kristaus žodžiais" kantata parašyta trim solistam, mišriam chorui ir vargonų palydai. Kantatą preliudu pradėjo solistė Angelė Kiaušaitė. Balso lavinime ištobulėjusi, aiški tarsena ir gražiai užbaigtos frazės. Pirmą ir antrą dalį atliko tenoras Larry Glenn, baritonas Joseph Gustain ir choras.

Koncerte atliktos ištraukos iš G. Rossini Stabat Mater ir J. S. Bach Brandenburg koncertas No. 2, kurį atliko Firebird kvintetas. Koncertas užbaigtas Bacho ir Sibelijaus kūriniais.

Choras įžygiavo į bažnyčią, dūdom ir vargonam džiaugsmingai grojant Jean Baptista Senaille "Allegro Spirituoso".

Klebonas kun. Jonas Pakalniškis padėkojo ir pakvietė į salę atsivairinti. Čia pagerbtas V. Ralys septynerių metų parapijoje veiklos sukakties proga. Viktoro mama Albina Ralienė, choras ir draugai parūpino pyragą ir kitų gardumynų.

New Jersey valstijos gubernatorius Thomas H. Kean įteikia prof. dr. Jokūbui Stukui proklamaciją, skelbiančią vasario 17-23 Lietuvos Savaitę. Už gubernatoriaus — kun. A. Matulis, vienas dalyvių iš gausios Lietuvos Vycių delegacijos, aplankiusios gubernatorių jo įstaigoje Trentone.

IŠ LONG ISLAND, N. Y., KLUBO VEIKLOS

Long Island, N. Y., American Lithuanian Citizens Club po ilgesnės pertraukos balandžio 7 d. sušaukė savo narių susirinkimą.

Klubo valdyba kvietimuose nariams pabrėžė kvietimą dalyvauti bendruose pietuose vienam iš Long Islando geresnių restoranų Brentwood, L. I.

Pietų parūpinimą ir visas išlaidas apmokėjo daktaras Aleksandras Narvydas, kuriam širdingai dėkingi visi nariai, gražioj nuotaikoj ši įvyki praleidę.

Po užtrukusių pietų, nariai perėjo į kitas restorano patalpas svarstyti klubo reikalų. Perskaičius pereito susirinkimo protokolą, narių buvo iškelti šie svarbesni reikalai: klubui parėmus jauno akademiko Raimundo Lapo knygą apie Amerikos lietuvius, dirbusius su filmais propaguojant Lietuvą ar vaidinant filmuose, Hollywoode, ragino dabar narius šią knygą išigyti. Po to svarstyta ir nutarta, vietoj gėlių pagerbiant neseniai mirusios Vienybės leidėjos priminimą, paaukoti

Dr. Pranas S. Grybauskas, jau trečią mėnesį viešintis Amerikoje, gegužės viduryje sugrįžta į Kauną, kur jis dirba kardiologinio centro klinikinės biohemijos laboratorijos vedėju. Dr. Grybauskas apsistojęs pas dr. Mariją ir Aleksą Žemaičius, Leonia, N. J. Jis turi progos pakeliauti po Ameriką. Lankėsi Chicagoje, Clevelande, Detrote, New Yorke, Washingtone ir kt. Prieš sugrįždamas namo, jis dar porą dienų praleis Montrealyje, Kanadoje.

šimtą dolerių spaudai paremti.

Buvo svarstyta Maironio šeštadieninės mokyklos prašymas paramos. Nutarta mokyklai taip pat paskirti šimto dolerių auką. Kitai žinomai organizacijai, Moterų Vienybei artinantis prie 50 metų sukakties, nariams buvo priminta dalyvauti bankete, įvyksiančiame gegužės 19 d. Kultūros židinyje ir sudaryti bent vieną stalą klubiečių.

Užbaigus susirinkimą nariai sumokėjo nario mokesčius. Dalyvavo 30 žmonių, dalis atvykusių iš miestų.

MOTERŲ VIENYBĖ

KVIEČIA VISUOMENĘ !

50 METŲ JUBILIEJINĮ

KONCERTĄ — BALIŲ

gegužės 19, šeštadienį, Kultūros Židinyje,
341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y.

Pradžia — 7 v.v. punktualiai

PROGRAMOJE:

aktorius VITALIS ŽUKAUSKAS

solistė VITA TALANDIS

akompanuoja WILLIAM SMIDDY

Šokiams groja JOE THOMAS orkestras. J. Belecko šilta vakarienė. Butelis gėrimo ir šampano ant stalo

Auka \$17.50 asmeniui

Vietas užsisakyti iki gegužės 13 dienos pas Moterų Vienybės nares: Elena Andriūšienė — 847-4477 ar Helen Venis 846-7433.

Laukia visų atsilankant

MOTERŲ VIENYBĖS NARĖS